

מסקנות מהדוחות הכספיים סיכום תוצאות ענף הביטוח בישראל לשנת 2021

רו"ח יבגני אוסטרובסקי
הרצאה במסגרת כנס "מכון קסירר" למחקר בחשבונאות, אוניברסיטת תל-אביב

אפריל 2022

נתוני מאקרו ומגמות

מגזר ביטוח כללי

מגזר ביטוח חיים

מגזר ביטוח בריאות

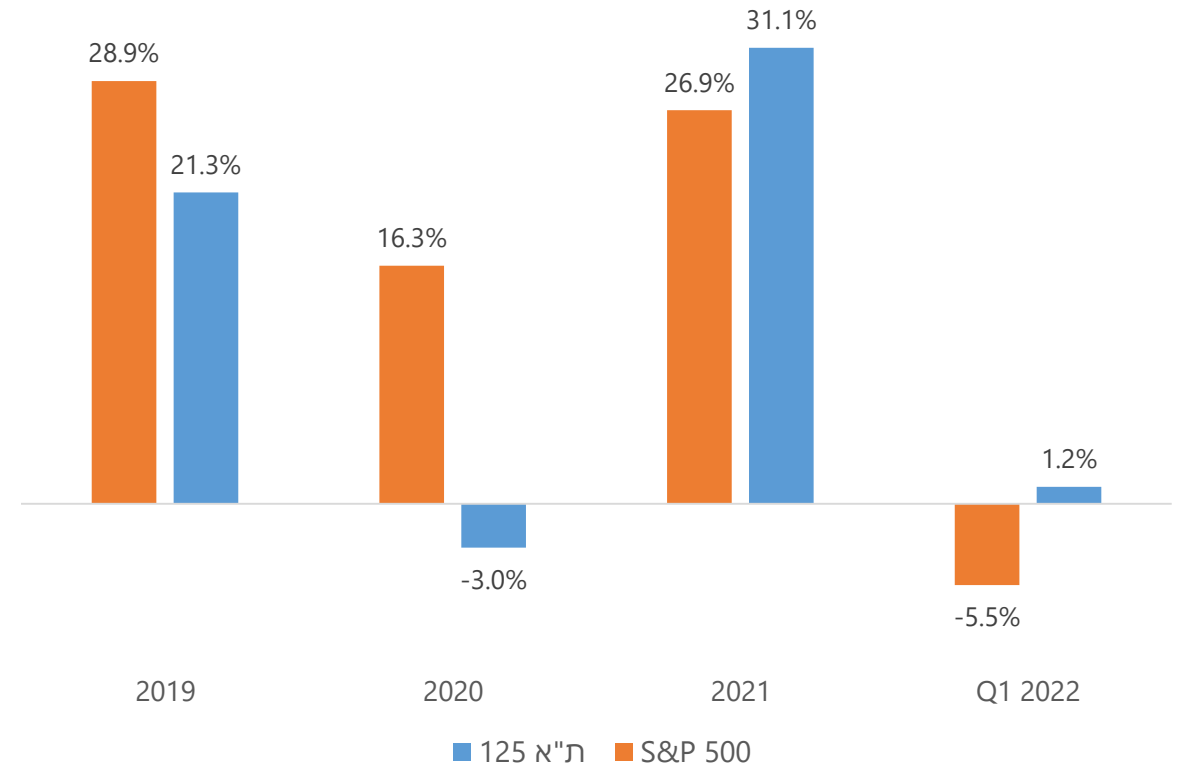

מגמות מאקרו

אינפלציה לפי בסיס 100 + שיעור שינוי

תשואות בשנים נבחרות

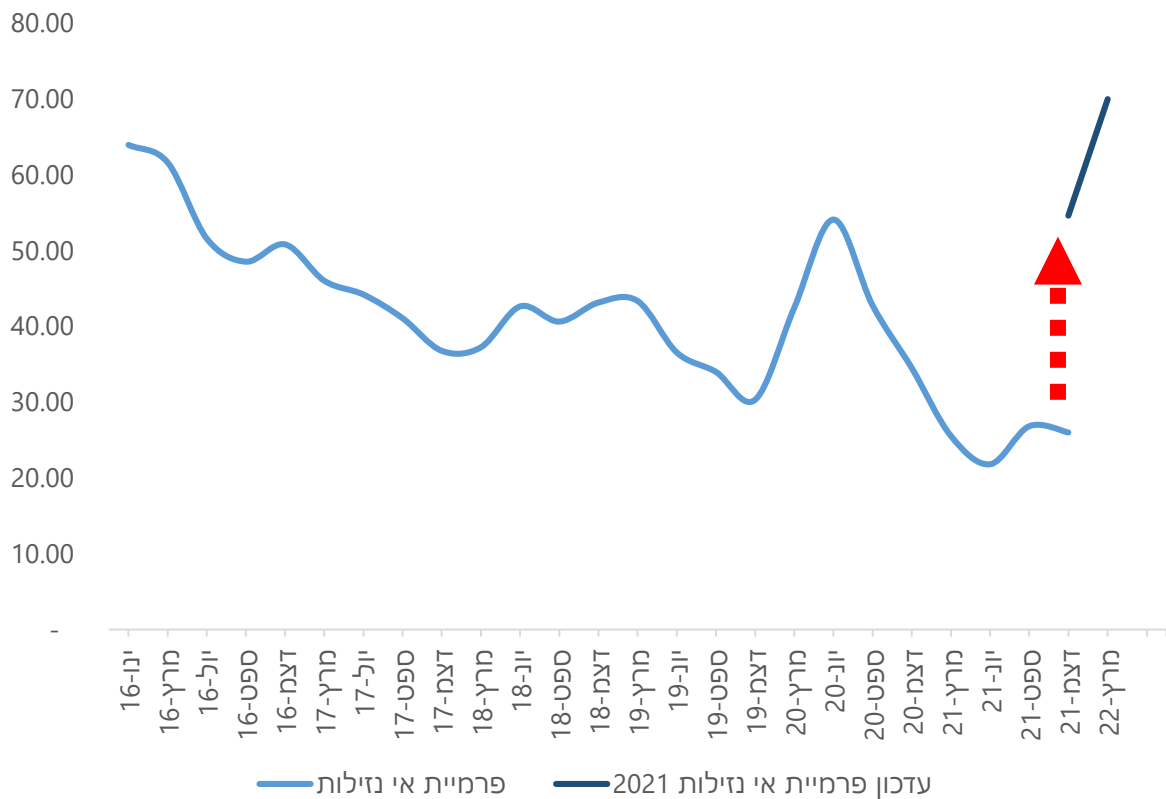

- תשואות שיא בשווקי ההון, עם הטיה חיובית לתיק המקומי
- האצה בסביבת האינפלציה בפועל (2.8%), לצד עלייה משמעותית בציפיות האינפלציה לעתיד. נכון למרץ 2022 הציפיות ברמה גבוהה מ-3% לשנים הקרובות

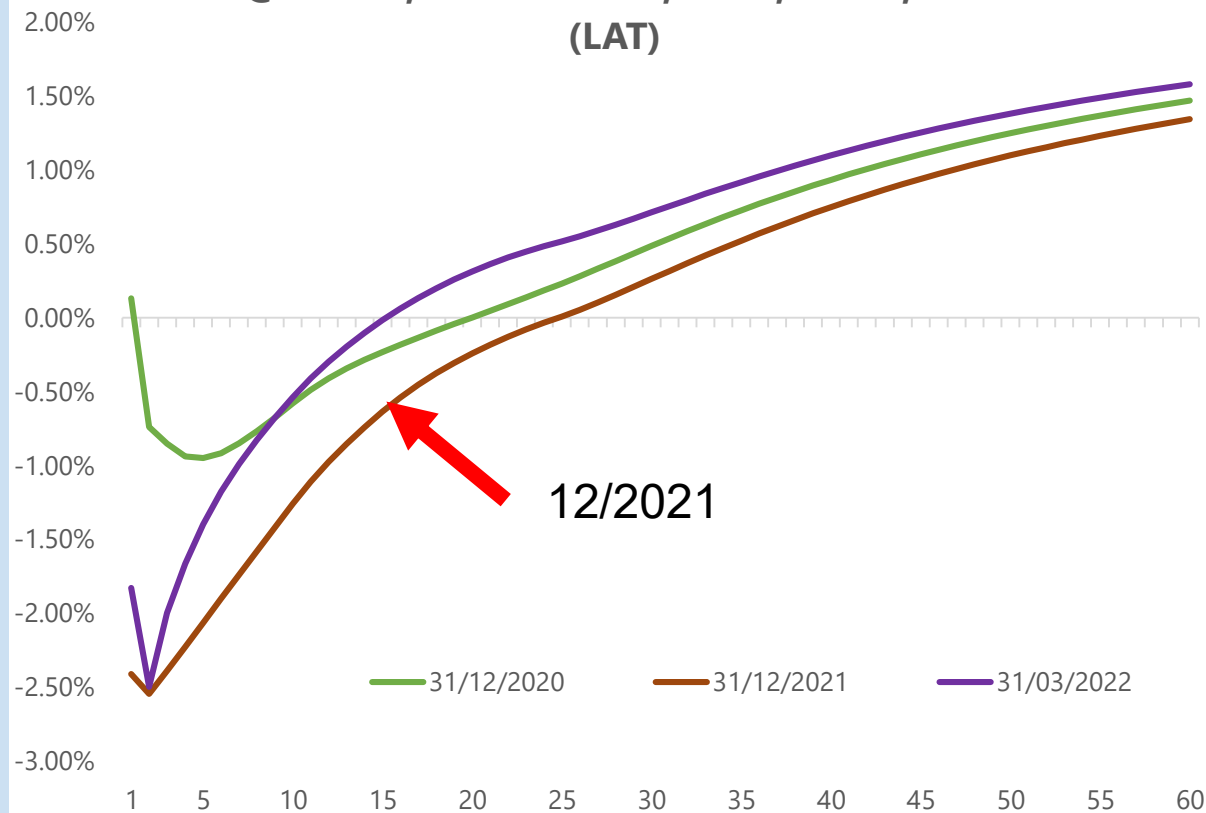

מגמות מאקרו

פרמיית אי נזילות (LAT) - 100%@ (Basis Points)

ריבית Rf, צמודה, SPOT, ללא אי-נזילות, UFR @ 2.60% (LAT)

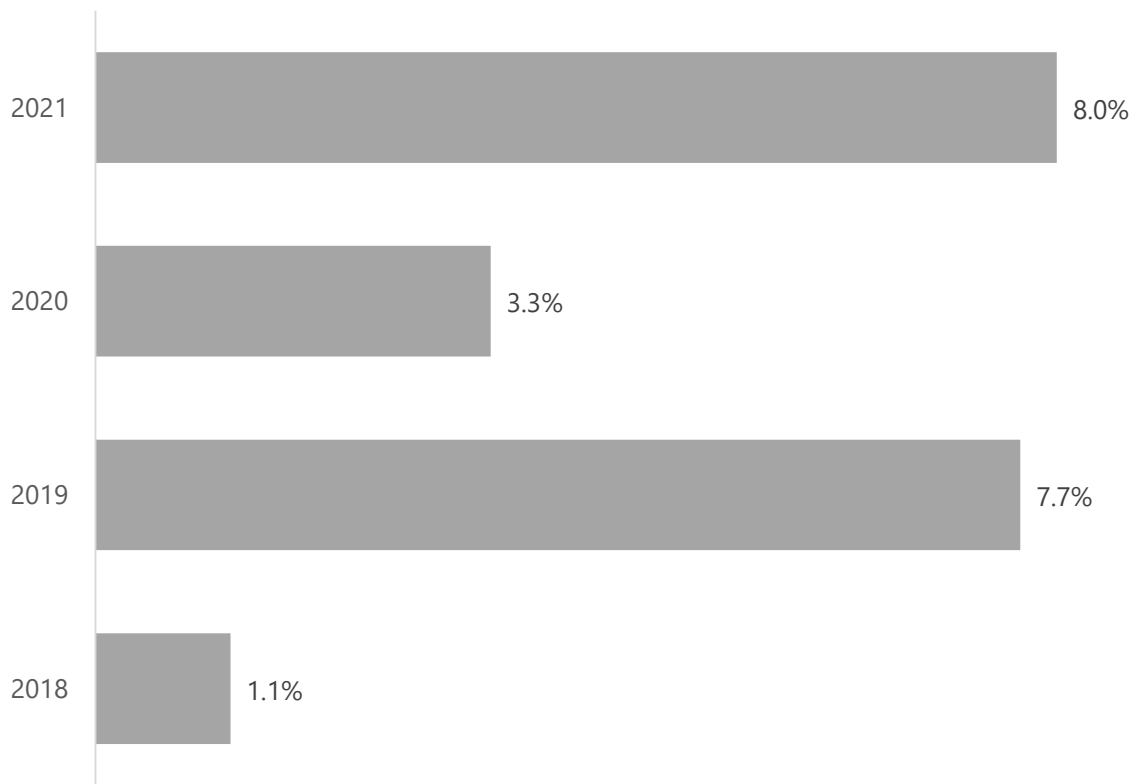

- שנת 2020 התאפיינה ביציבות בריבית. במהלך 2021 התרחשה ירידה בריבית חסרת הסיכון
- הירידה קוזה במח"מים הארוכים בעלייה נגדית בפרמיית אי הנזילות שהגיעה לכ-0.54%
- Q1-2022 - עלייה משמעותית בעקום Rf (מעל 0.5%), עלייה באי נזילות << צפוי לתמוך משמעותית בתוצאות החברות

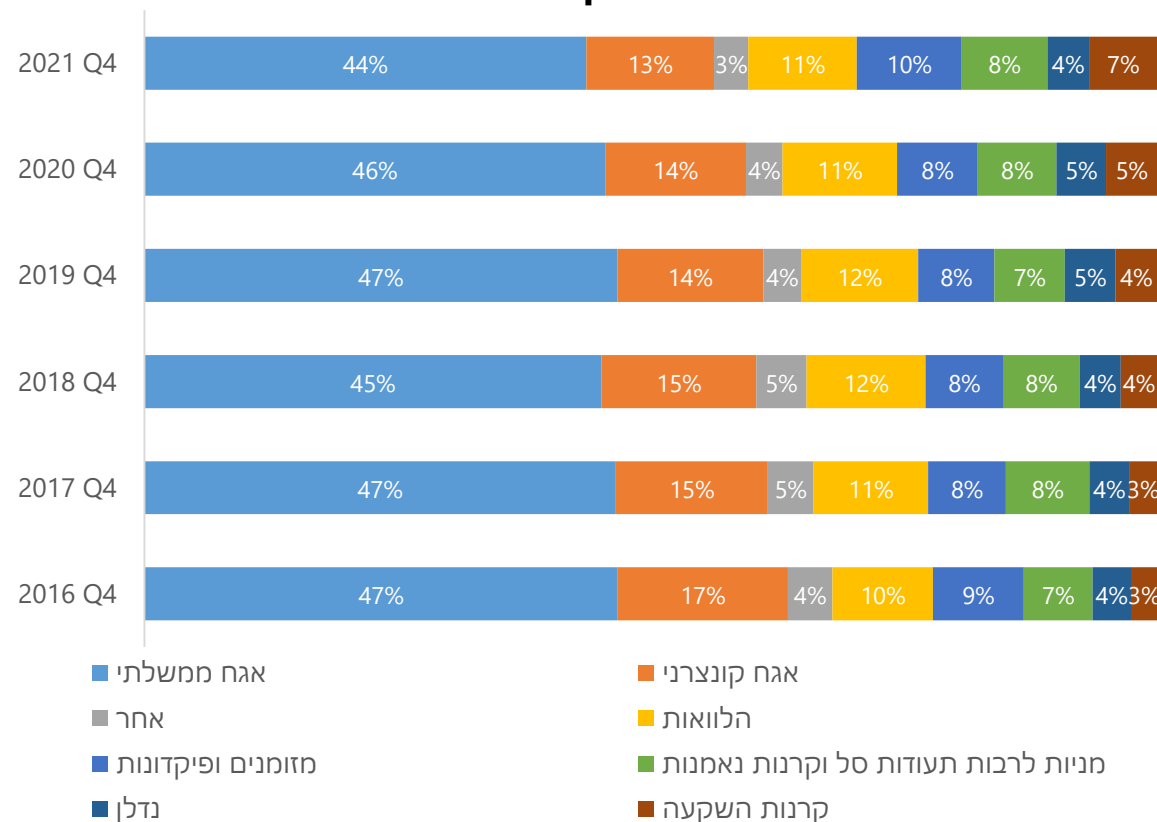

מגמות מאקרו

תשואות נוסטרו (%)

הרכב תיק נוסטרו

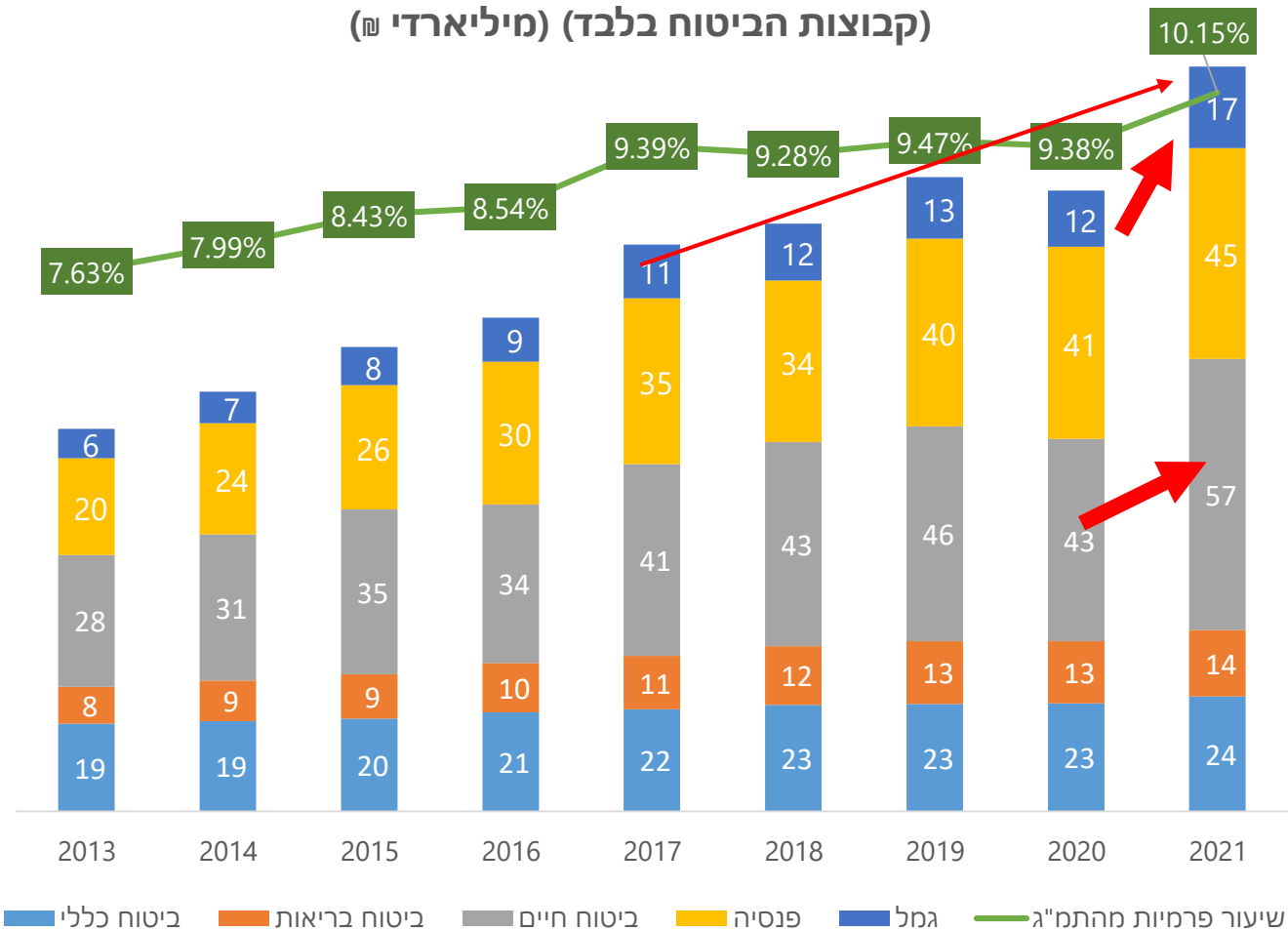
* שיעור אג"ח מיועדות מתיק הנוסטרו הוא 26.6%

- התיק המשתתף של חברות הביטוח אגרסיבי מתיק הנוסטרו. התשואות בשווקים תמכו בביצועי שניהם
- תשואת הנוסטרו (בכללי והון, ללא חיים) – כ- **8.0%** ב-2021, לעומת כ- **3.3%** ב-2020
- תשואות משתתף – כ- **15.6%** ב-2021, לעומת **5.3%** ב-2020

מגמות ענפיות

פרמיות ודמי גמולים (כולל תקבולים מחוזי השקעה) + שיעור פרמיה מהתל"ג
(קבוצות הביטוח בלבד) (מיליארדי ₪)

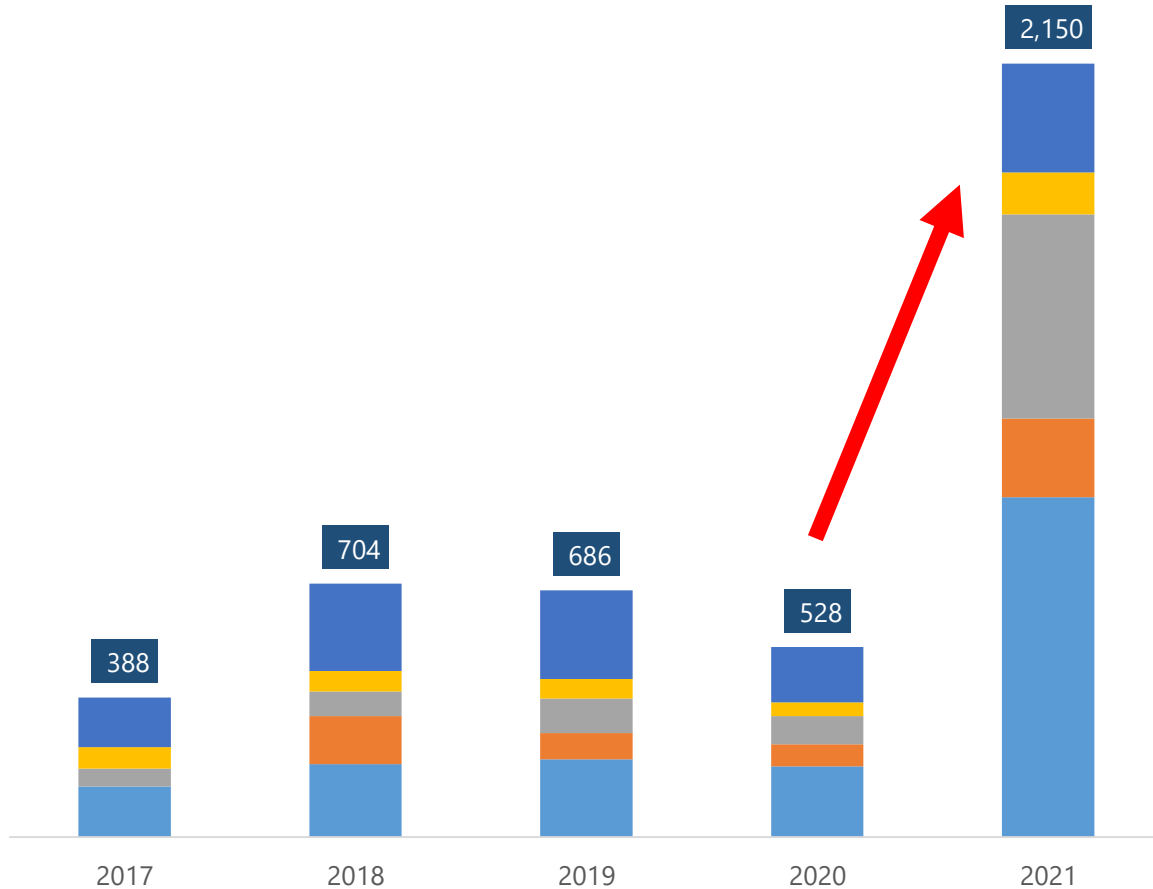

- שנת 2020 שהתאפיינה בצמצום בהפקדות ודמי גמולים (חל"ת/קורונה). ב-2021 חזרה למגמה הכוללת ברמת סך הפרמיות ודמי הגמולים של קבוצות הביטוח, לרמה של כ-158 מיליארד ₪
- עלייה בולטת במיוחד בביטוח החיים ובגמל – ראו בהמשך

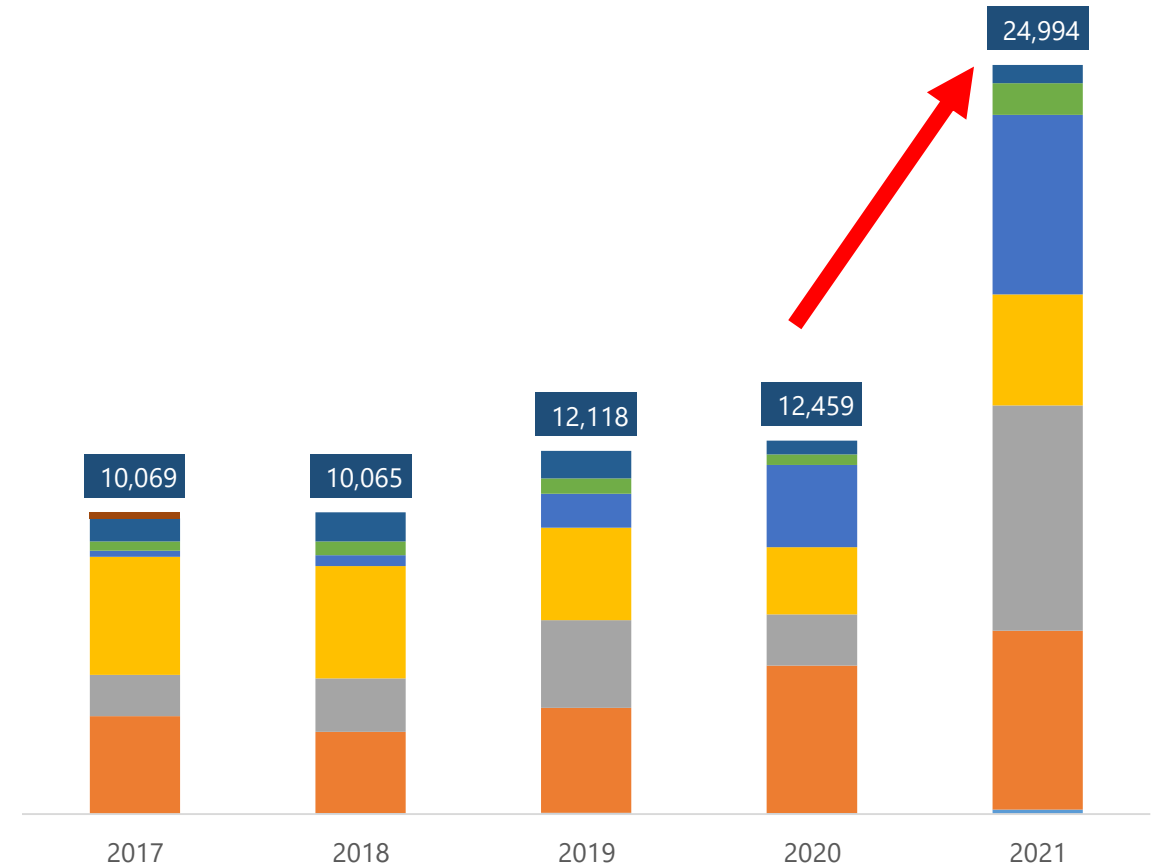

מגמות ענפיות

דמי גמולים חד"פ קופות גמל להשקעה במיליוני ש"ח

תקבולים חד"פ בגין חוזי השקעה במיליוני ש"ח

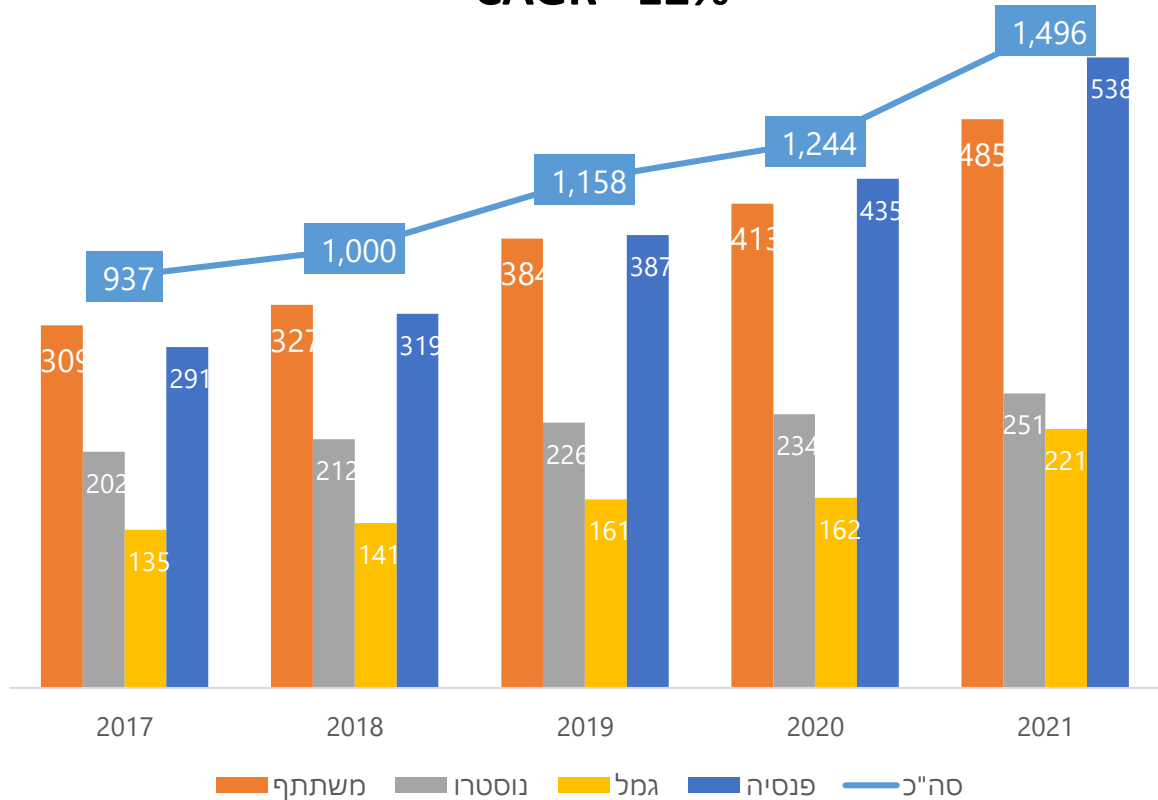

- רוב הצמיחה (14/19) בגמל ובביטוח חיים, מוסברת בפרמיה חד פעמית
- התוספת לא התחלקה באופן שווה בשוק, עם 2 חברות "מרוויחות" מובילות

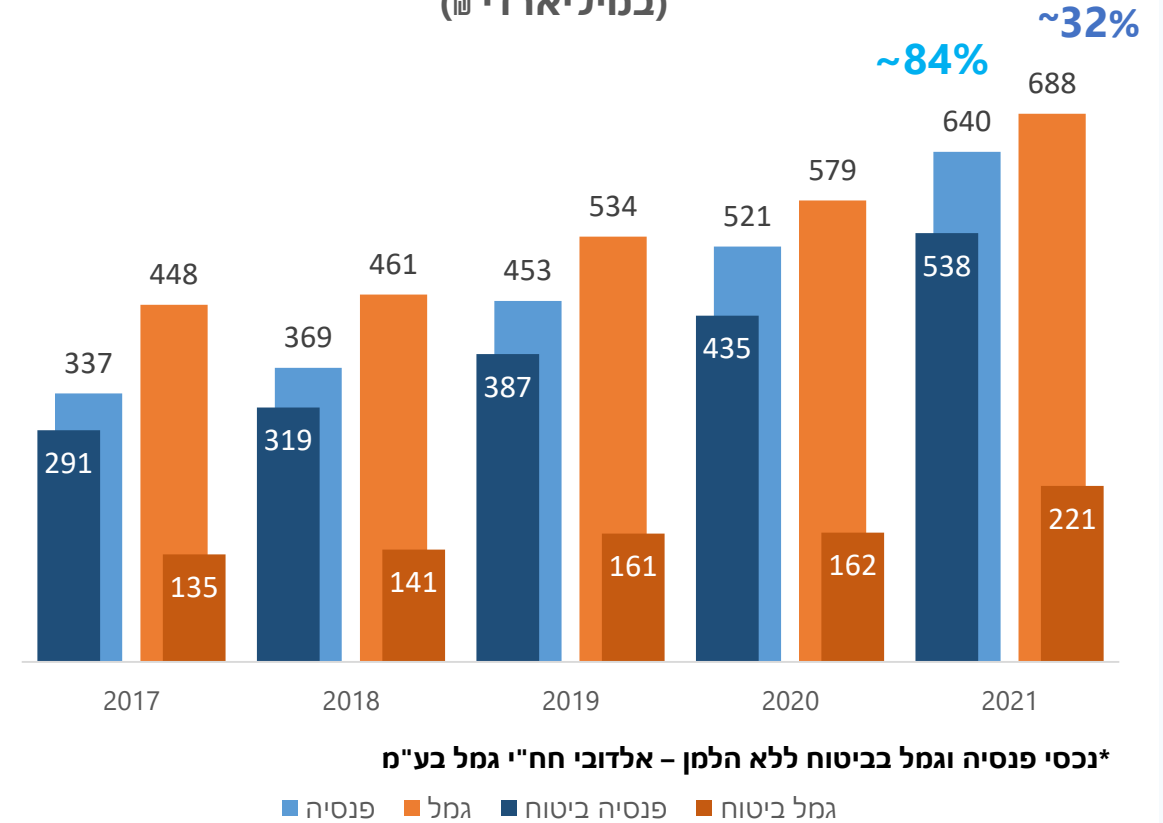

מגמות ענפיות

נכסים מנוהלים (במיליארדי ₪) קבוצות הביטוח CAGR ~12%

נכסים מנוהלים של כלל קופות הגמל וקרנות הפנסיה (במיליארדי ₪)

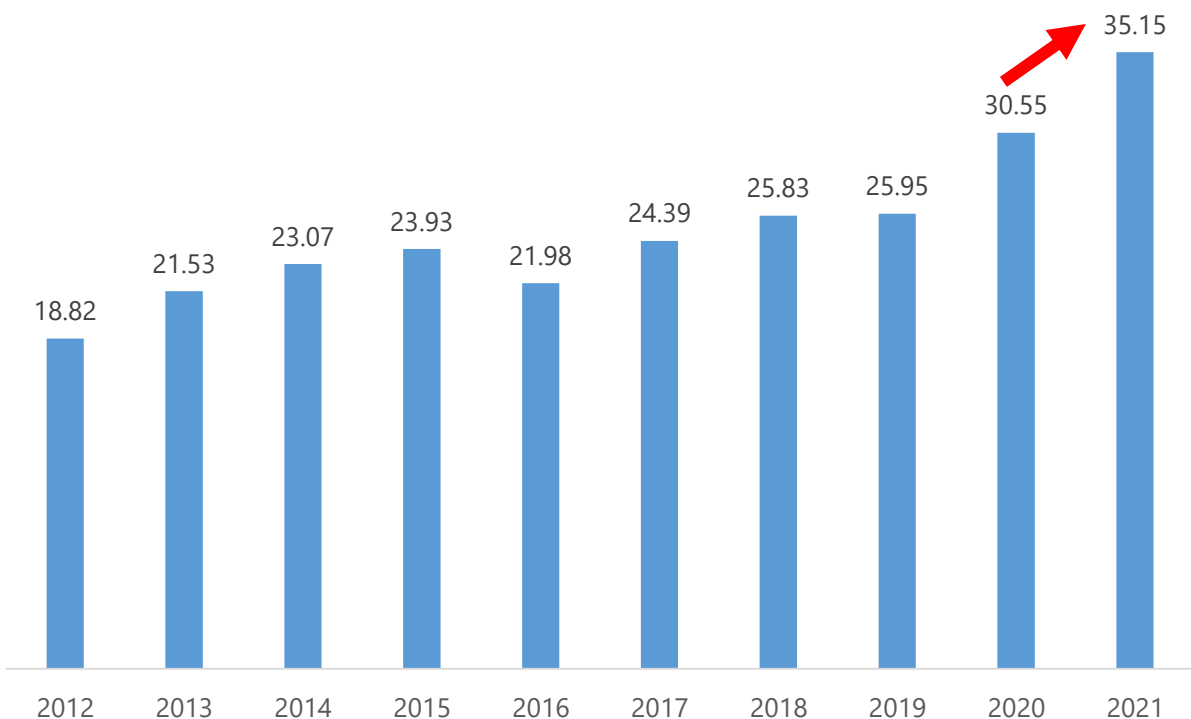
- גידול יחסי בנתח השוק של חבי הביטוח בגמל (בין היתר, בהשפעת עסקת הלמן-אלדובי)

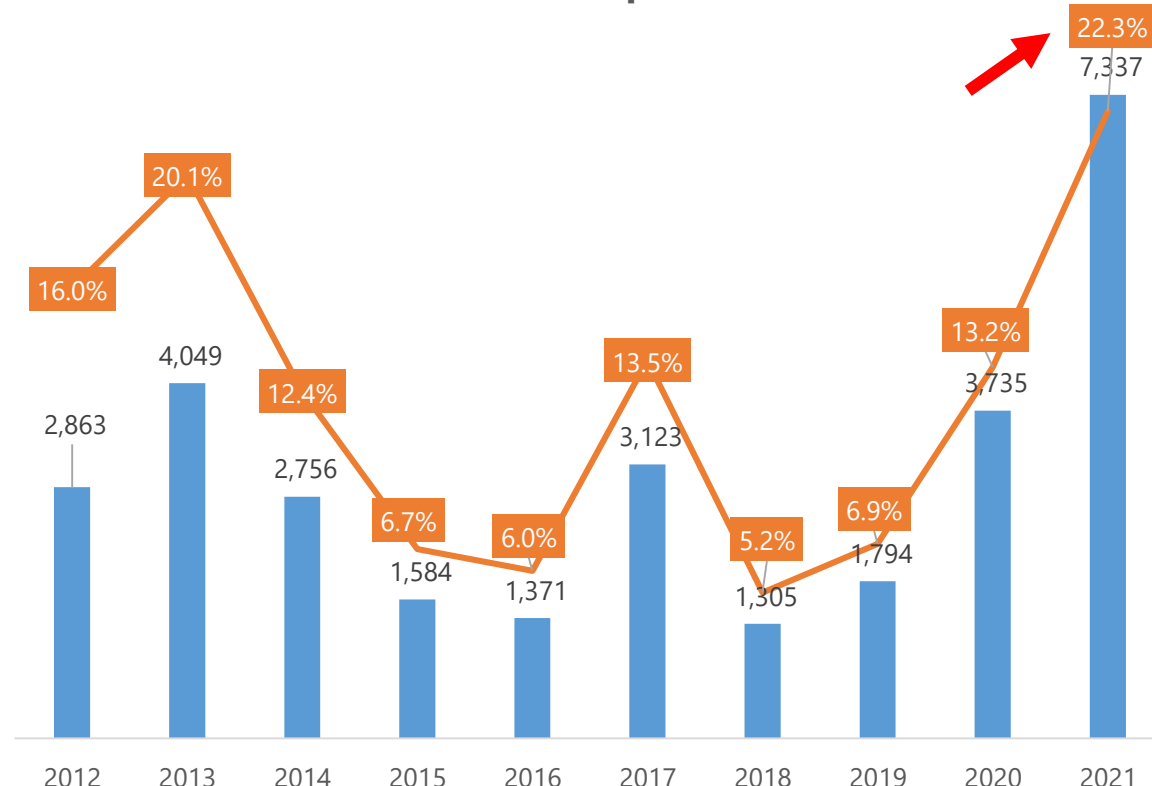

מגמות ענפיות

התפתחות ההון העצמי (חברות הביטוח) (במילארדי ₪)

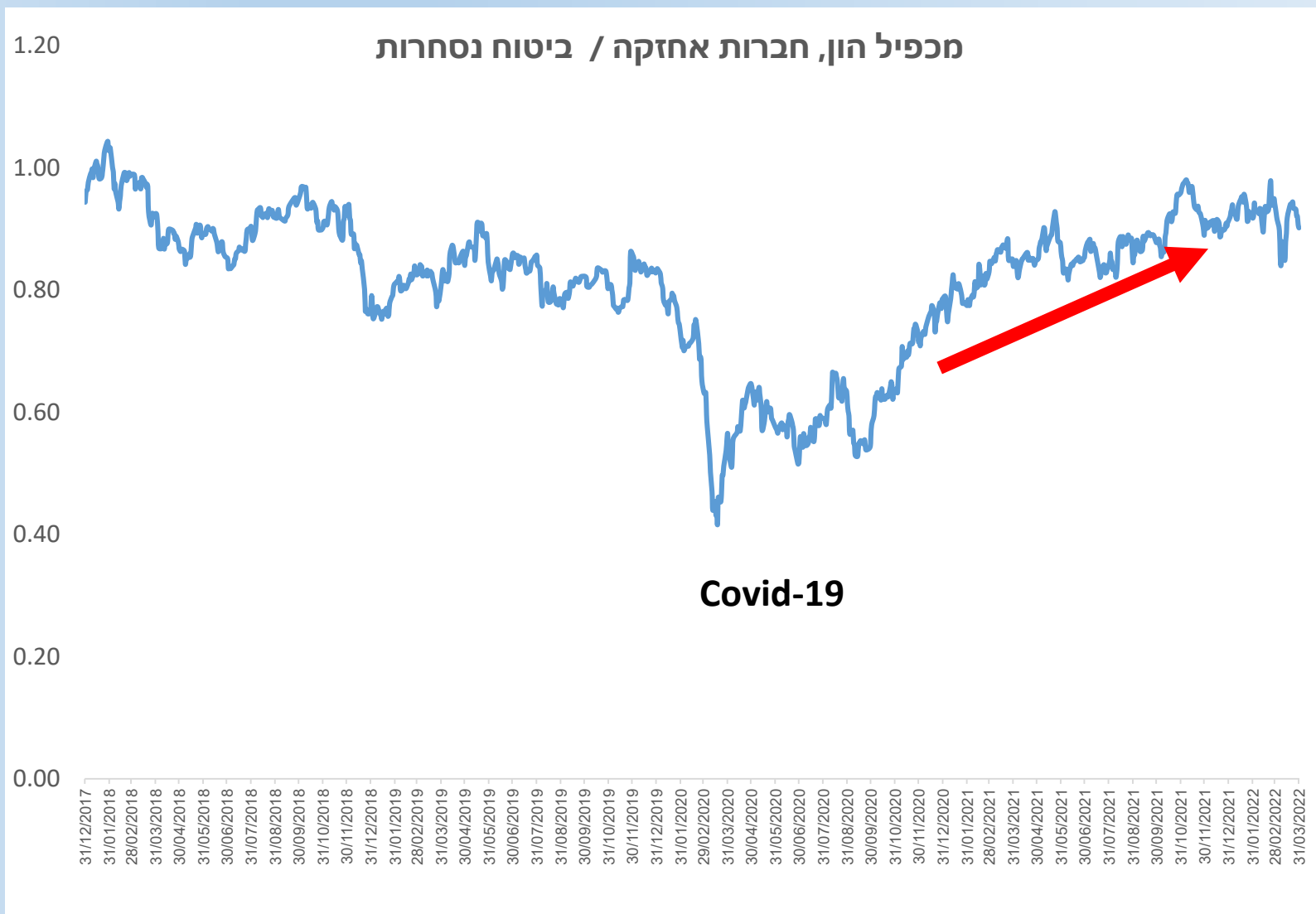
רווח כולל ותשואה להון חשבונאי ממוצע (מיליוני ₪)

- תשואה גבוהה מאוד על ההון החשבונאי ב-2021 (~22%), הרבה מעבר לממוצע
- גידול משמעותי בהון ב-2021, גידול בדיבידנדים (כ-2.6 לעומת כ-1 מיליארד ב-2020, כ-0.7 מילי' דיבי' בעין)
- שונות בתשואה על ההון בין החברות

מגמות ענפיות

- במהלך שיא המשבר בשווקי ההון, (מרץ-20) מכפיל ההון הממוצע המשוקלל הגיע ל-0.4

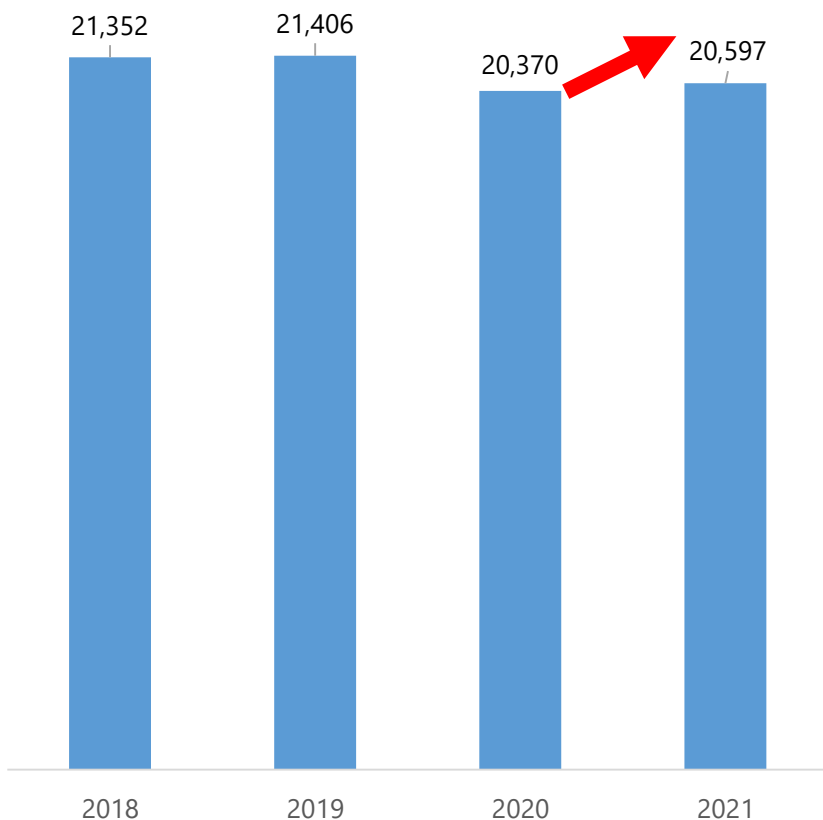
- המכפיל התאושש ומתקרב חזרה ל-1, ברוב מוחלט של חברות – עדיין מתחת ל-1 (0.75-1.1)

- הרבה יותר גבוה בדיגיטליות/ישירות

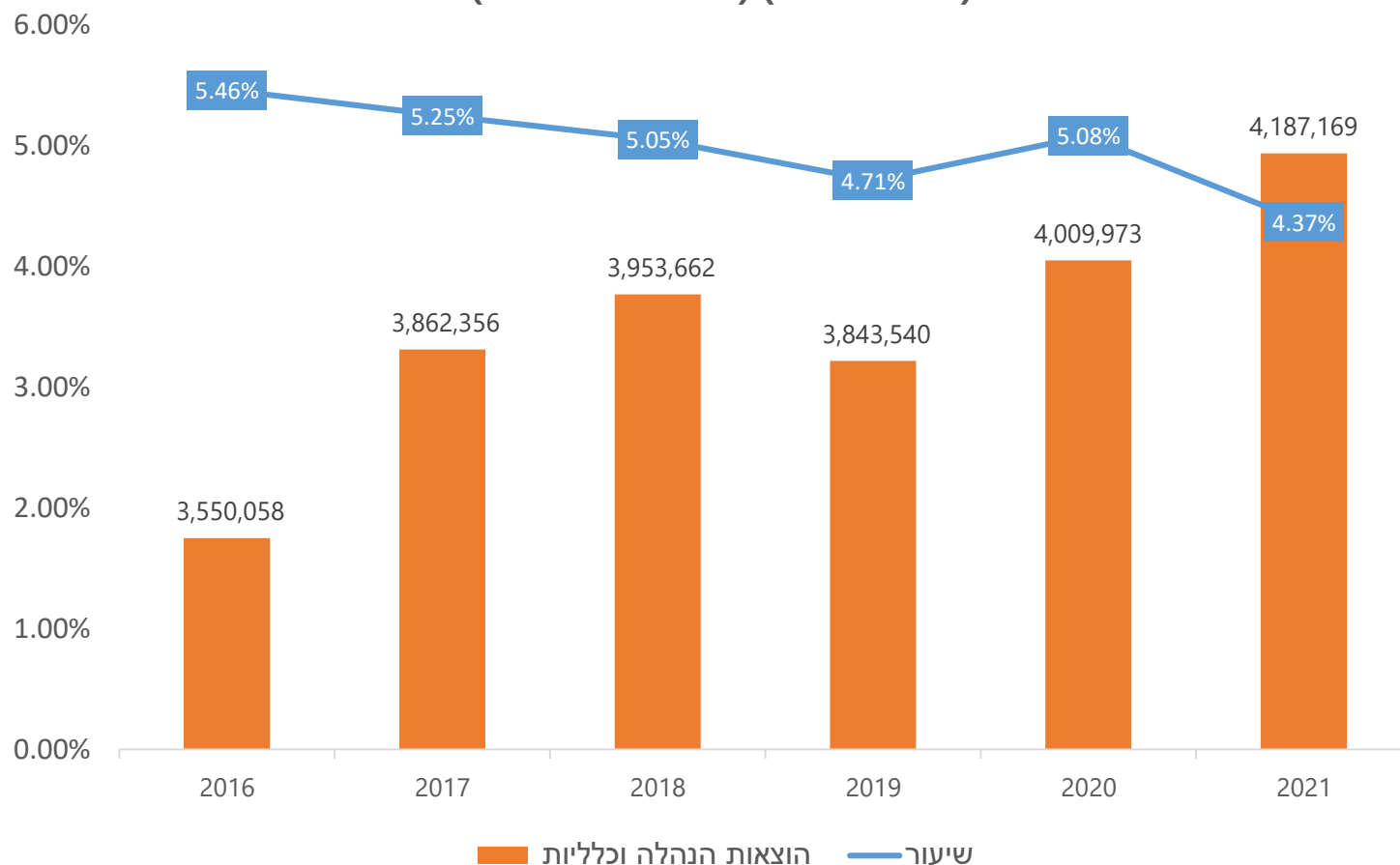

מגמות תפעוליות

מס' עובדים בשוק

הוצאות הנהלה וכלליות ושיעורן מפרמיות ותקבולים מחוזי השקעה (באלפי ש"ח) (חב' ביטוח בלבד)

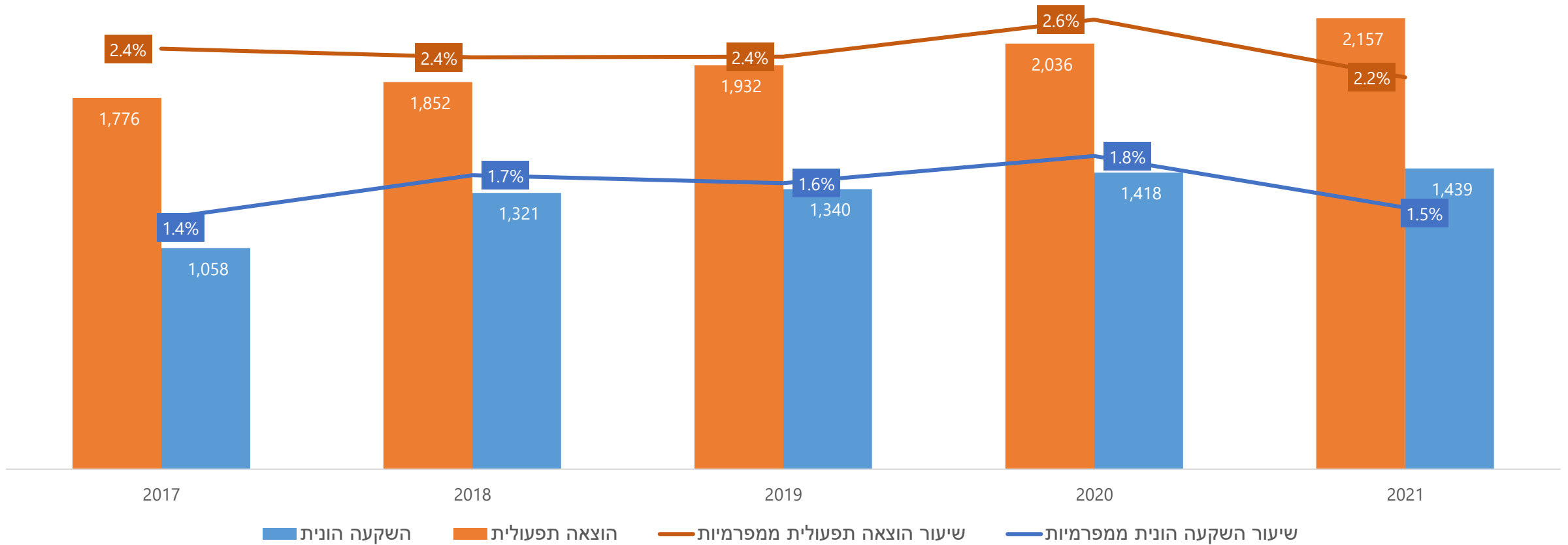

- יציבות/צמיחה קטנה במספר העובדים. חלק קטן מהחברות עדיין מצמצם
- מיזוגים בענף – הלמן אלדובי, שירביט
- עלייה בהוצאות הנה"כ, אך שיעורן מהפרמיה ירד עקב הצמיחה בפרמיות

מגמות תפעוליות

הוצאות הנה"כ בגין מיכון, והשקעות שהווננו במחשוב ובתכנה, במיליוני ₪

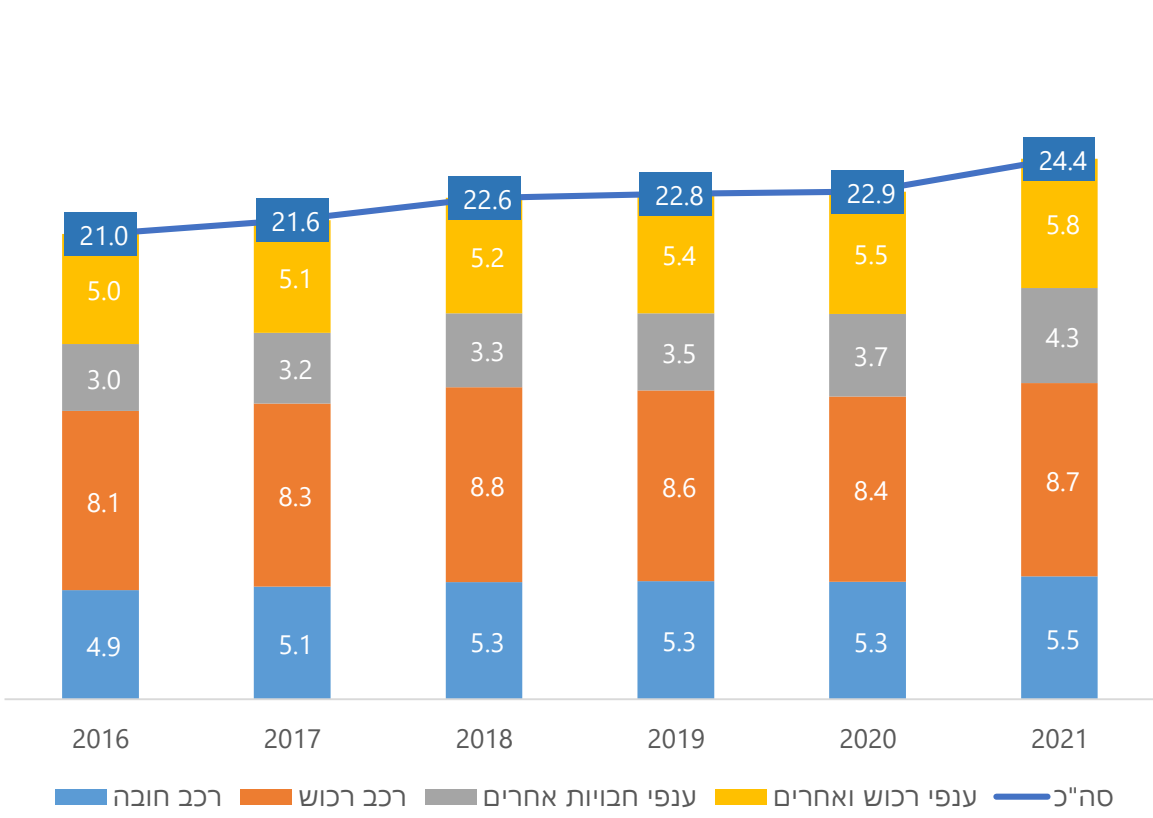

• הוצאות המיכון (מתוך הנה"כ) וההשקעות שהווננו במחשוב ותוכנה (CAPEX) במגמת עלייה מתמשכת

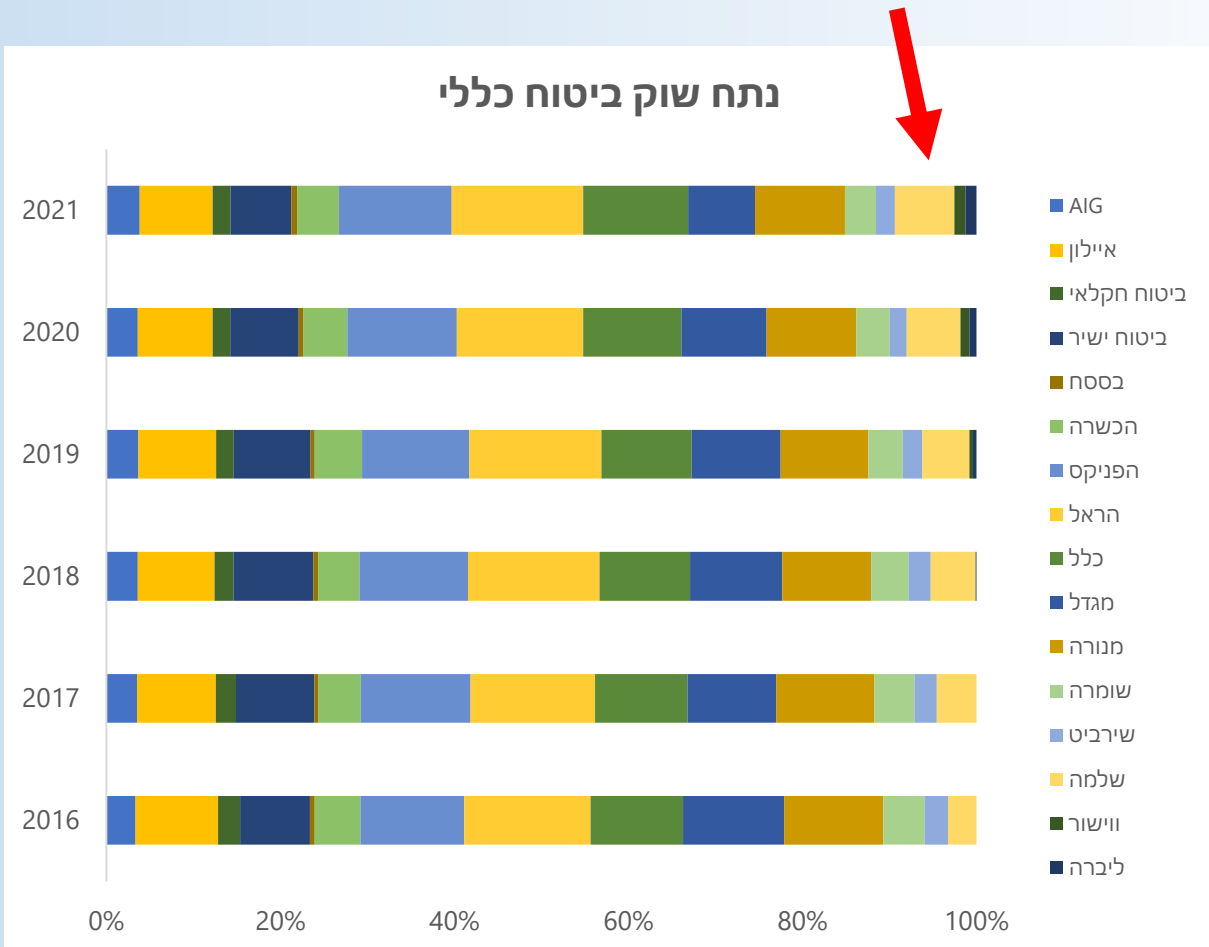

מגזר ביטוח כללי

פרמיות ברוטו ביטוח כללי

נתח שוק ביטוח כללי

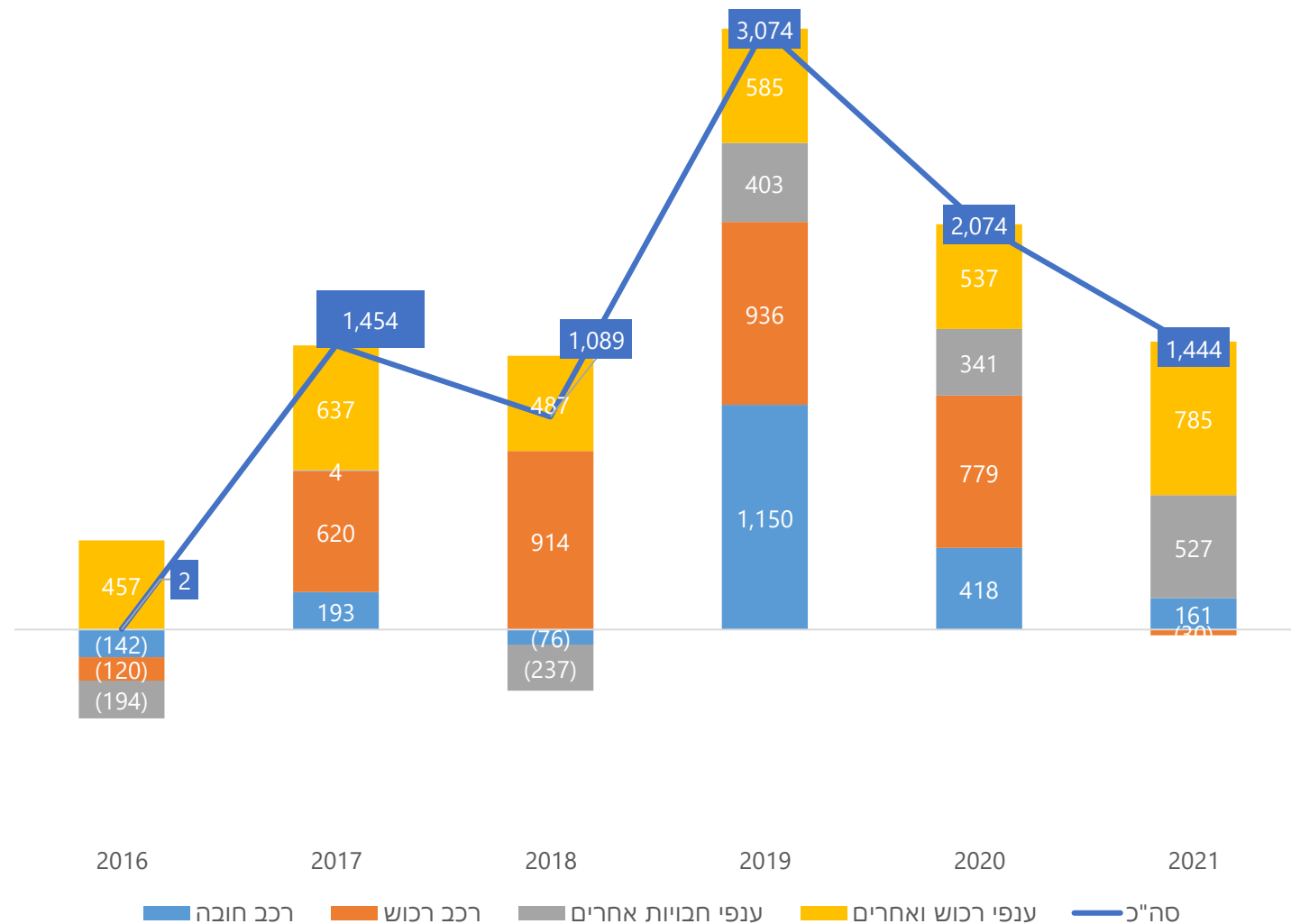
- עלייה כללית בהיקף הפרמיות, במיוחד בענפי החבויות (בולט - אחריות מקצועית)
- שירביט < הראל (צפוי לתרום עוד 2%)
- נתחי השוק של החברות הדיגיטליות בביטוח הכללי עלו לכ-2.5% לעומת 2%

מגזר ביטוח כללי

- על אף התשואות המשמעותיות בשווקים, הרעה משמעותית בתוצאות ענפי הביטוח הכללי
- מעבר להפסדים של ענף רכב רכוש + הרעה בחובה
- שיפור בענפי הרכוש האחרים, טיוב תיק, פחות נזקי טבע (הצפות) (דירות ועסקים)

הרכב רווח לפי ענפים בביטוח כללי

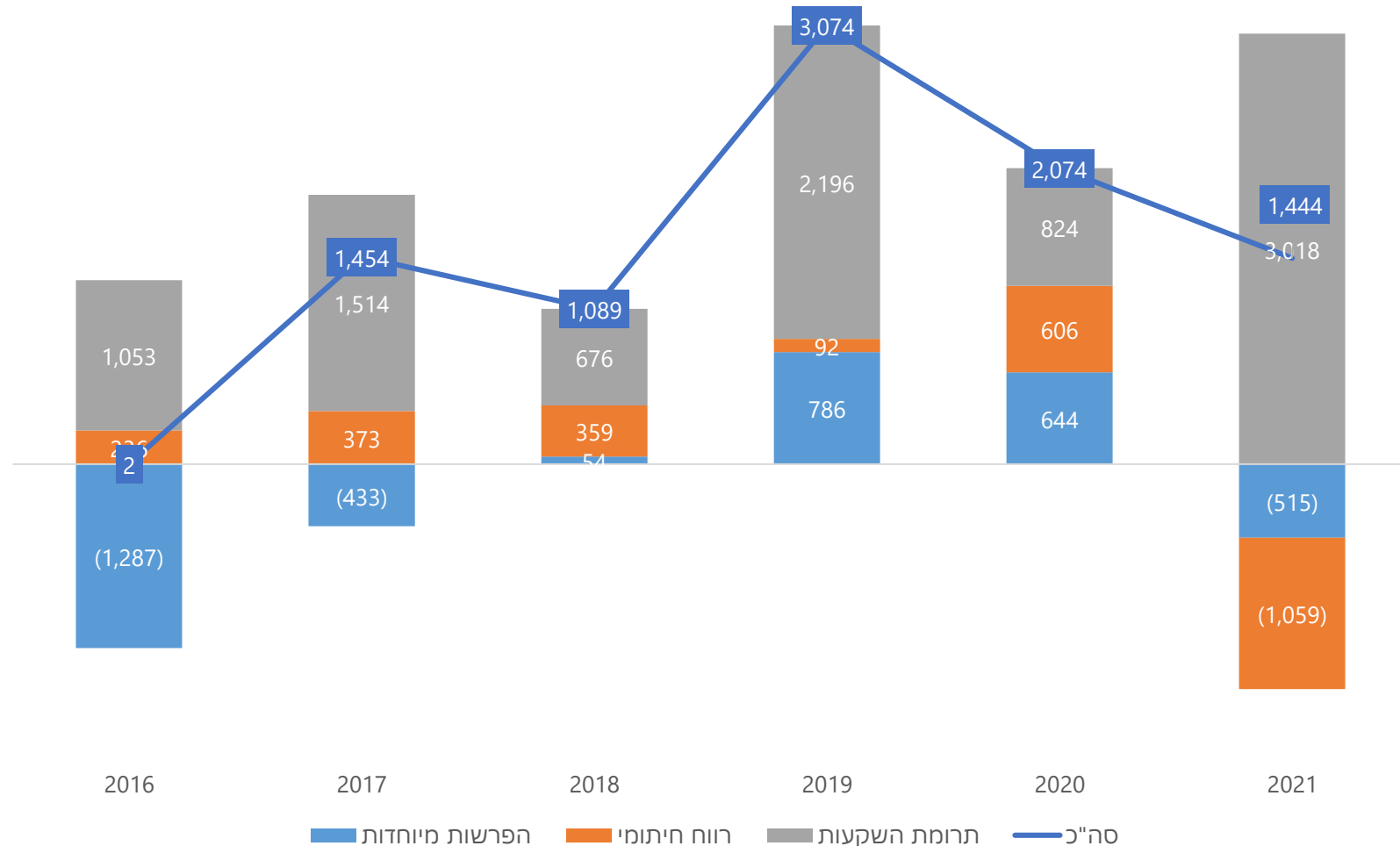

מגזר ביטוח כללי

הרכב רווח לפי מקורות בביטוח כללי

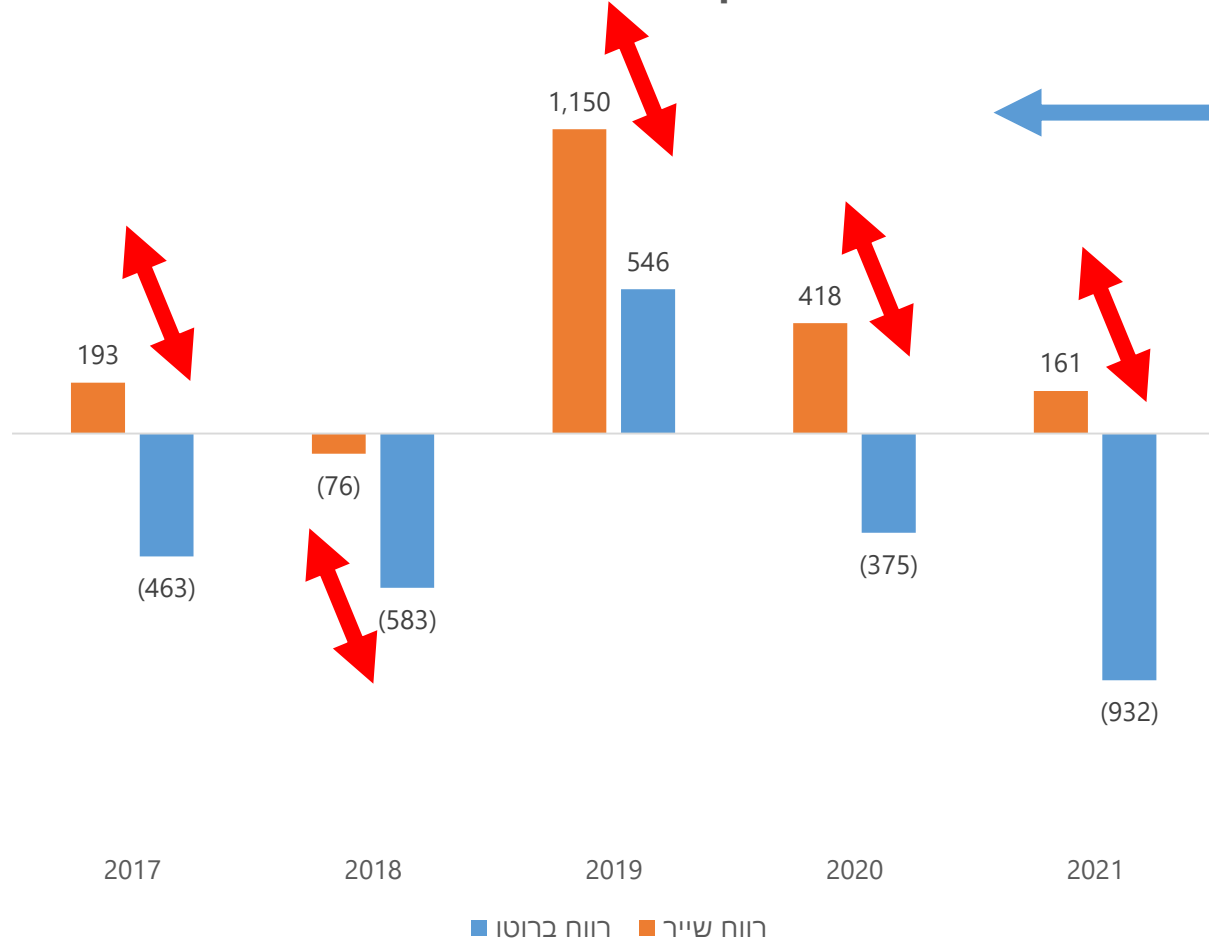
- רווחי השקעות הגבוהים אי פעם במגזר הכללי – 3 מיליארד ₪
- הפרשות מיוחדות – בשנים 2019-2020, חיובי עקב בעיקר השפעות של שחרור וינוגרד. **ב-2021, שלילי בעיקר עקב השפעות ירידת ריבית בניכוי UGL ואי נזילות**
- הרעה ניכרת מאוד ברווח החיתומי – כ-1.7 מיליארד ש"ח, ומעבר להפסד חיתומי

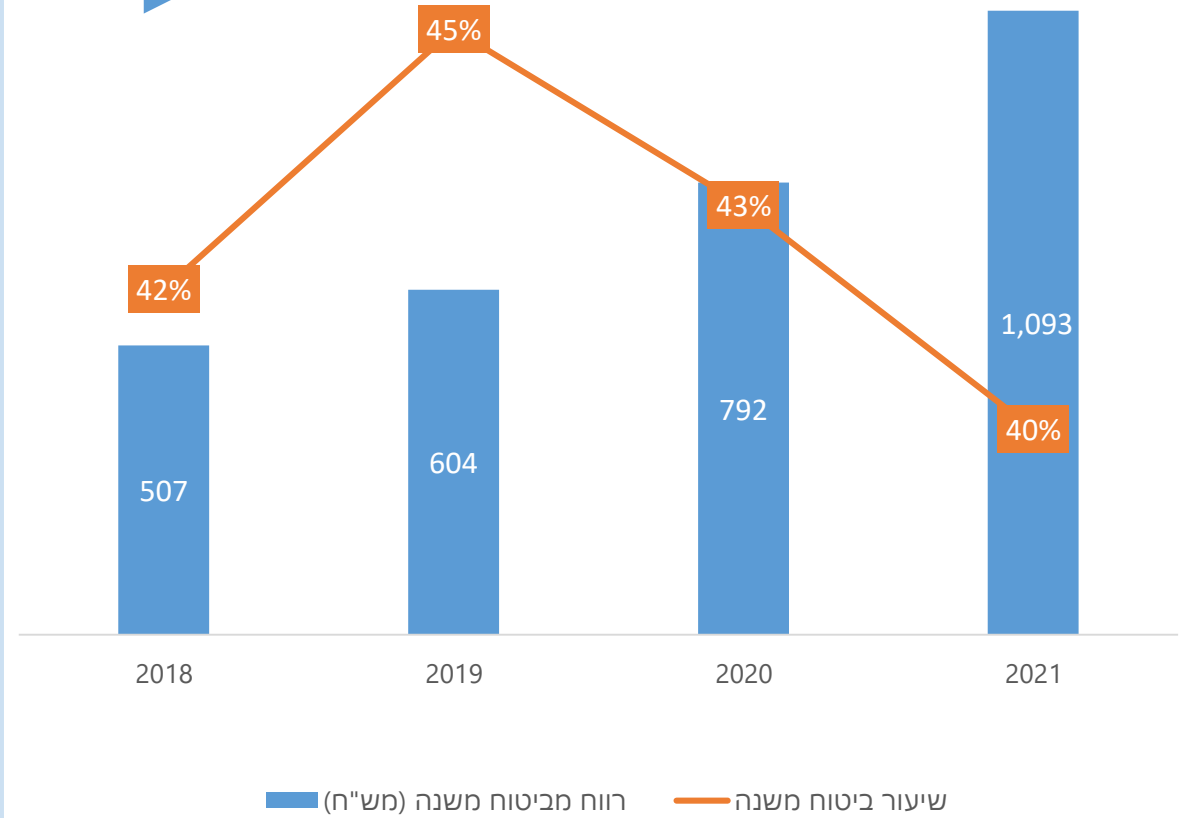

מגזר ביטוח כללי – רכב חובה

רווח בענף רכב חובה (מיליוני ₪)

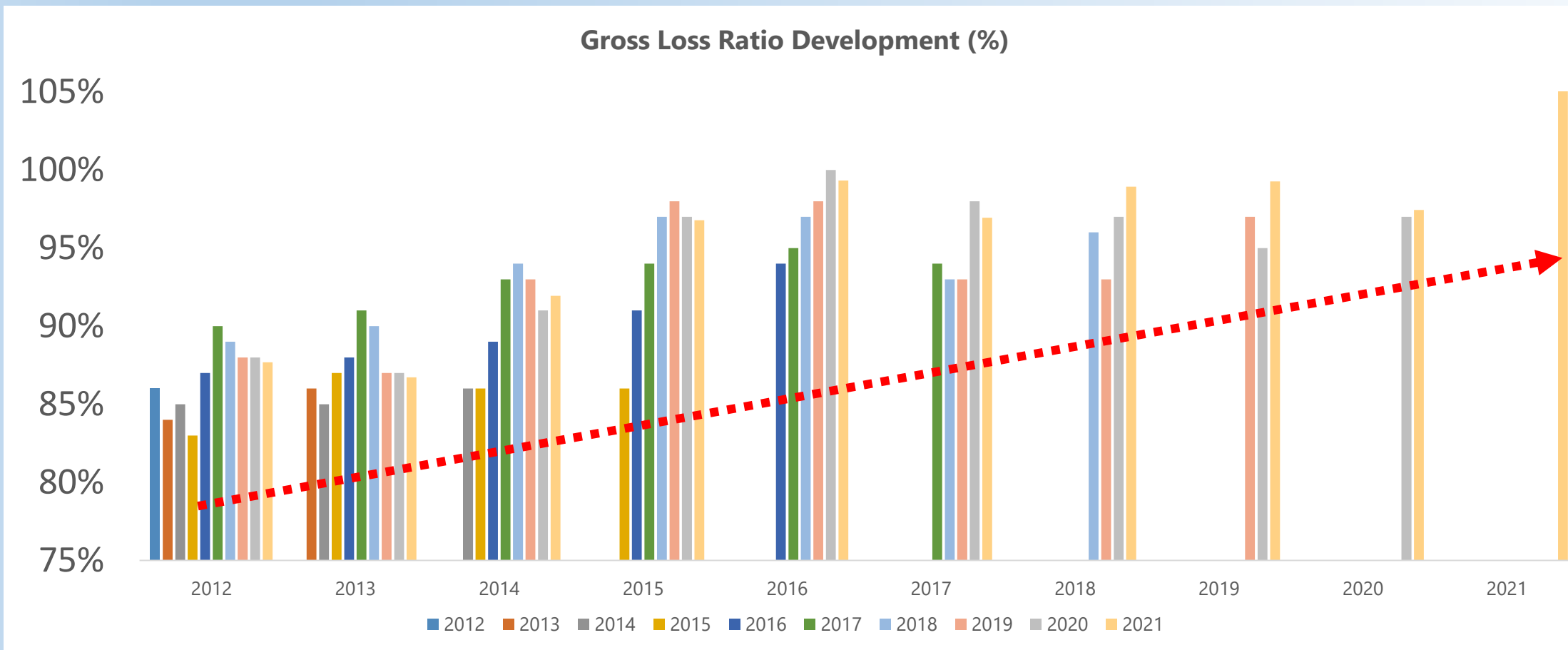

רווח ביטוח משנה רכב חובה (מיליוני ₪)

- ההפסד ברוטו בענף מתקרב למיליארד, אך ההשקעות (1.2 מיליארד ש"ח) ומבטחי המשנה שמרו עליו רווחי
- שיא ב-"תרומת" מבטחי המשנה בענף חובה – כ-1.1 מיליארד ש"ח, לעומת כ-500-800 מ' ₪ לשנה בעבר
- הפסדי ה-"פול" כמעט 400 מ' ש"ח

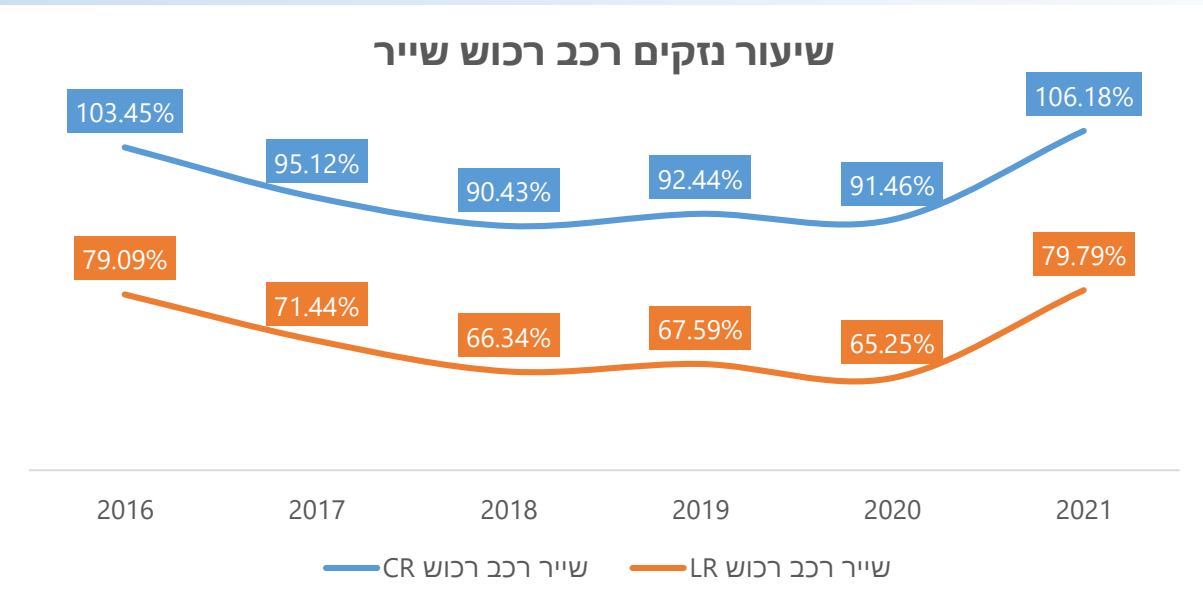
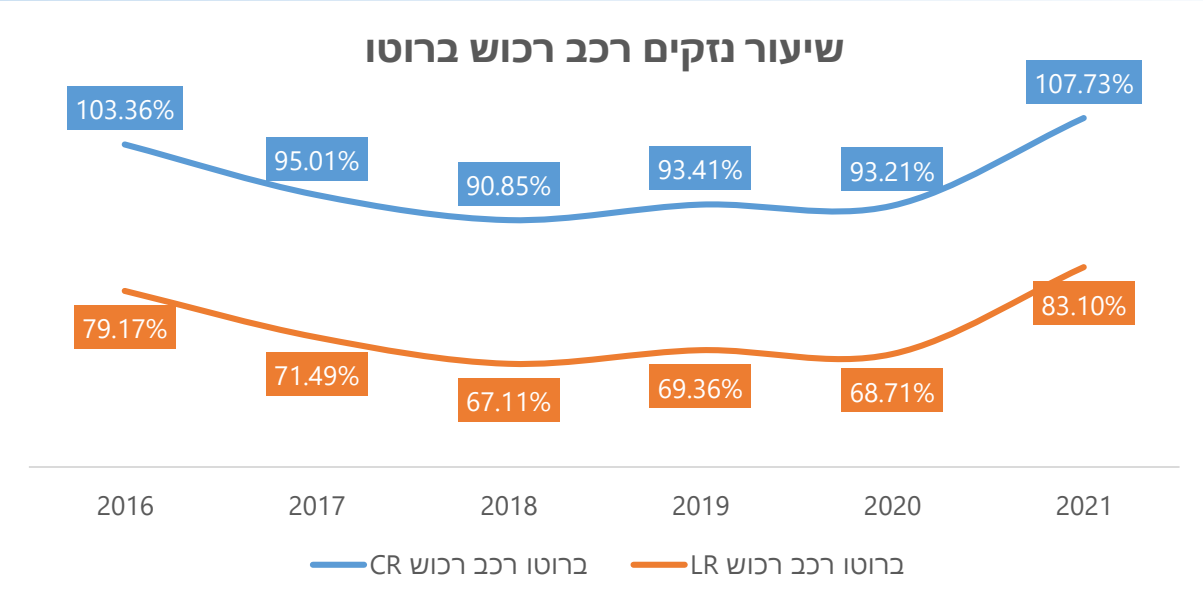
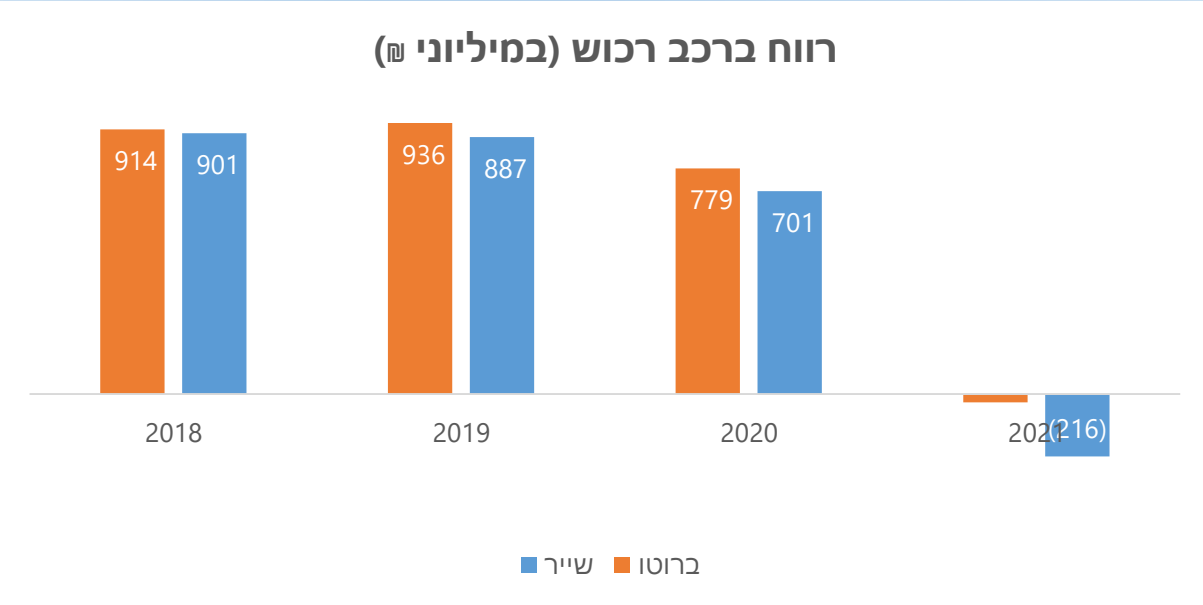

- עלייה הדרגתית ב-LR Ultimate expected לאורך השנים
- כמעט כל החברות צופות מעל 100% לשנת חיתום 2021 (ברוטו)
- גידול בחומרת התביעות, התפתחות שלילית בשנות חיתום קודמות

מגזר ביטוח כללי – רכב רכוש

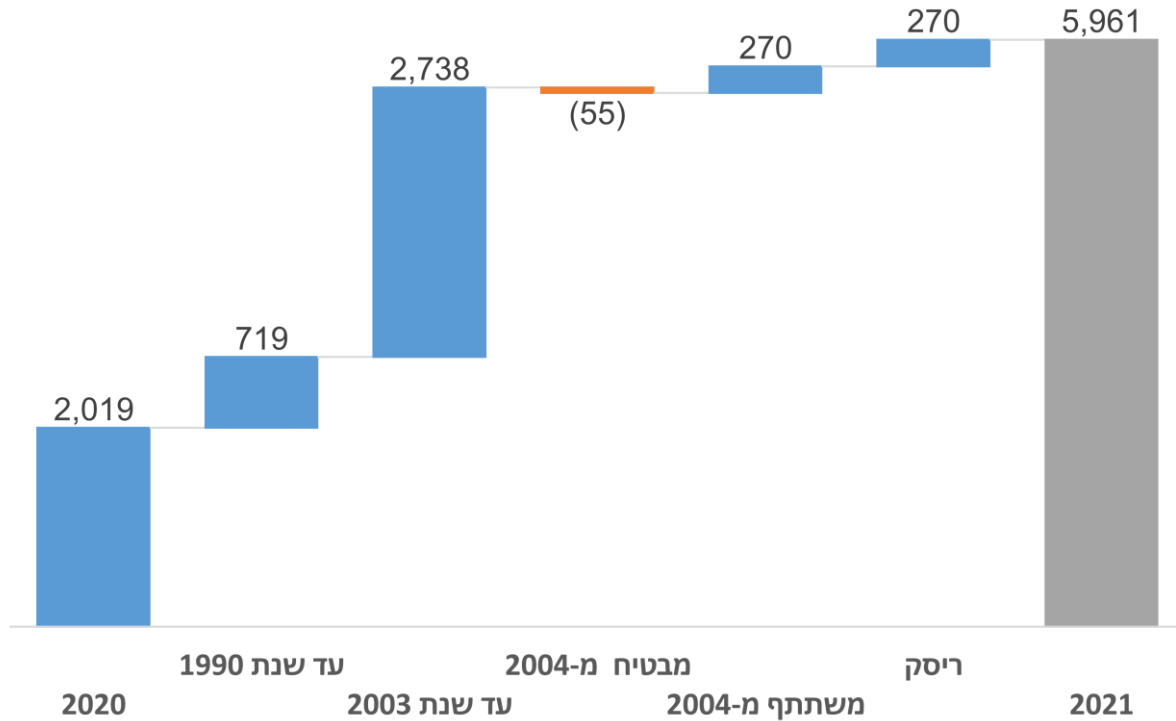

- הידרדרות דרמטית בענף הרכוש / פרמיה בחסר
- **גורמי מפתח** –
  - עלייה בנסועה;
  - תחרות;
  - שרשרת אספקה גלובלית / עלייה במחירי החלפים / רכבים << עלייה בגניבות

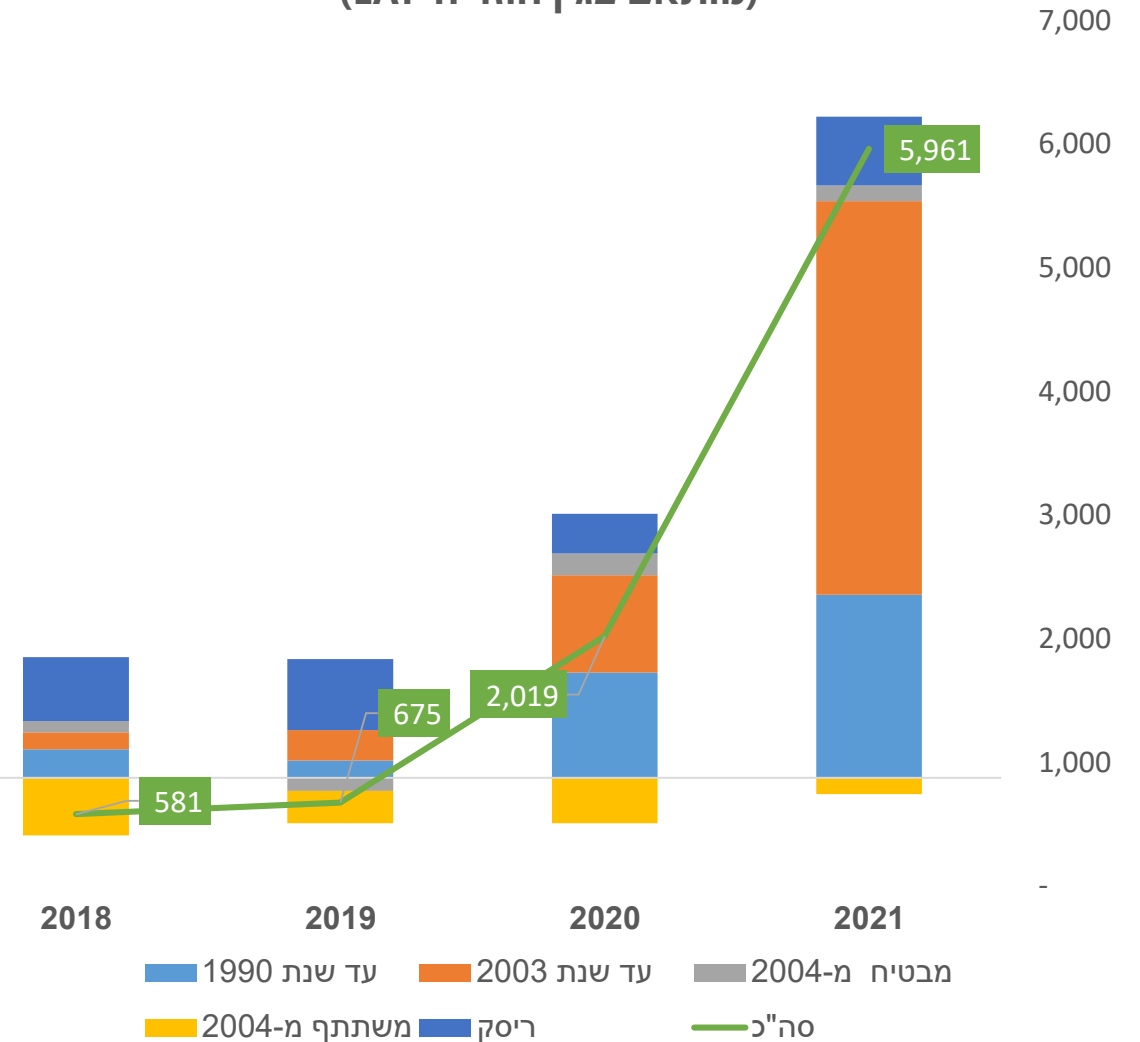

מגזר ביטוח חיים

פירוט השינוי בשנת 2021 (במיליוני ש"ח)

רווח בביטוח חיים לפי מוצרים (במיליוני ₪) (מותאם בגין חוזר ה-LAT)

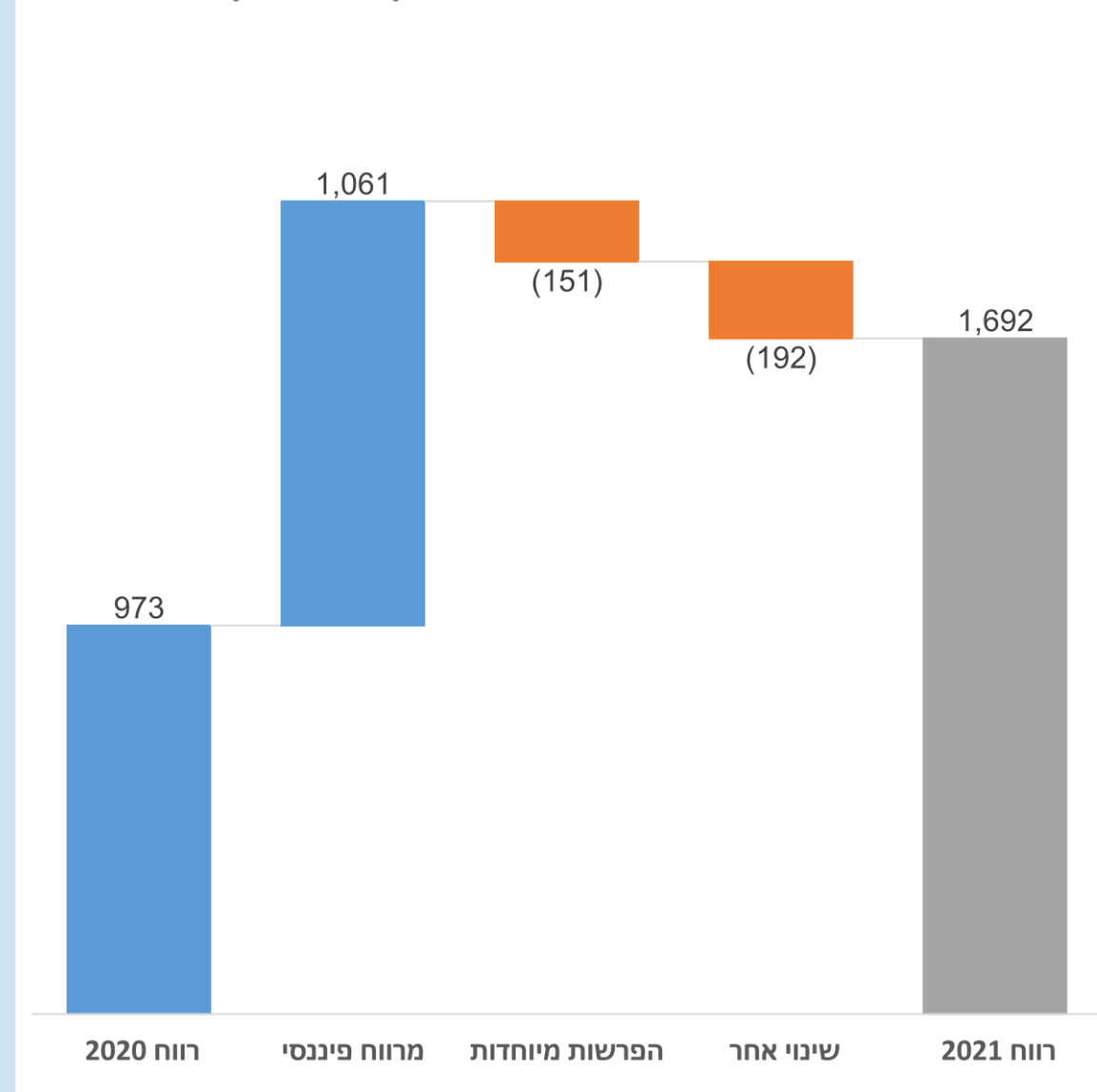

• רווחי שיא בביטוח חיים. שיפור ברווח בכל המוצרים
עקב השפעת התשואות בשווקים

מגזר ביטוח חיים

שינוי תוצאות פוליסות עד 1990 (במיליוני ₪)

- שיפור במרווח הפיננסי בפוליסות מבטיחות התשואה מוסבר בתשואה הגבוהה על החלק החופשי בתיקים

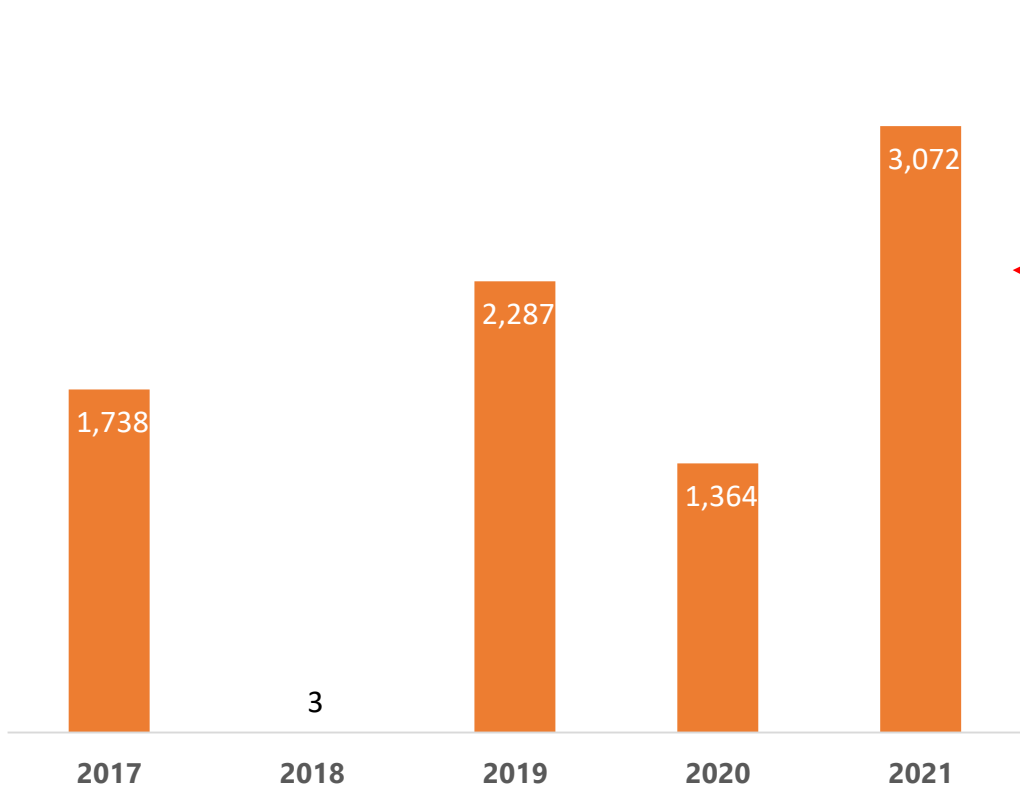
- השפעות מיוחדות נוספות (בעיקר **חיובי**, אך פחות מ-2020) –

- ריבית (בעיקר השפעות חיוביות)
- שיעורי מימוש גמלה וגילאי פרישה
- הוצאות
- תחלואה

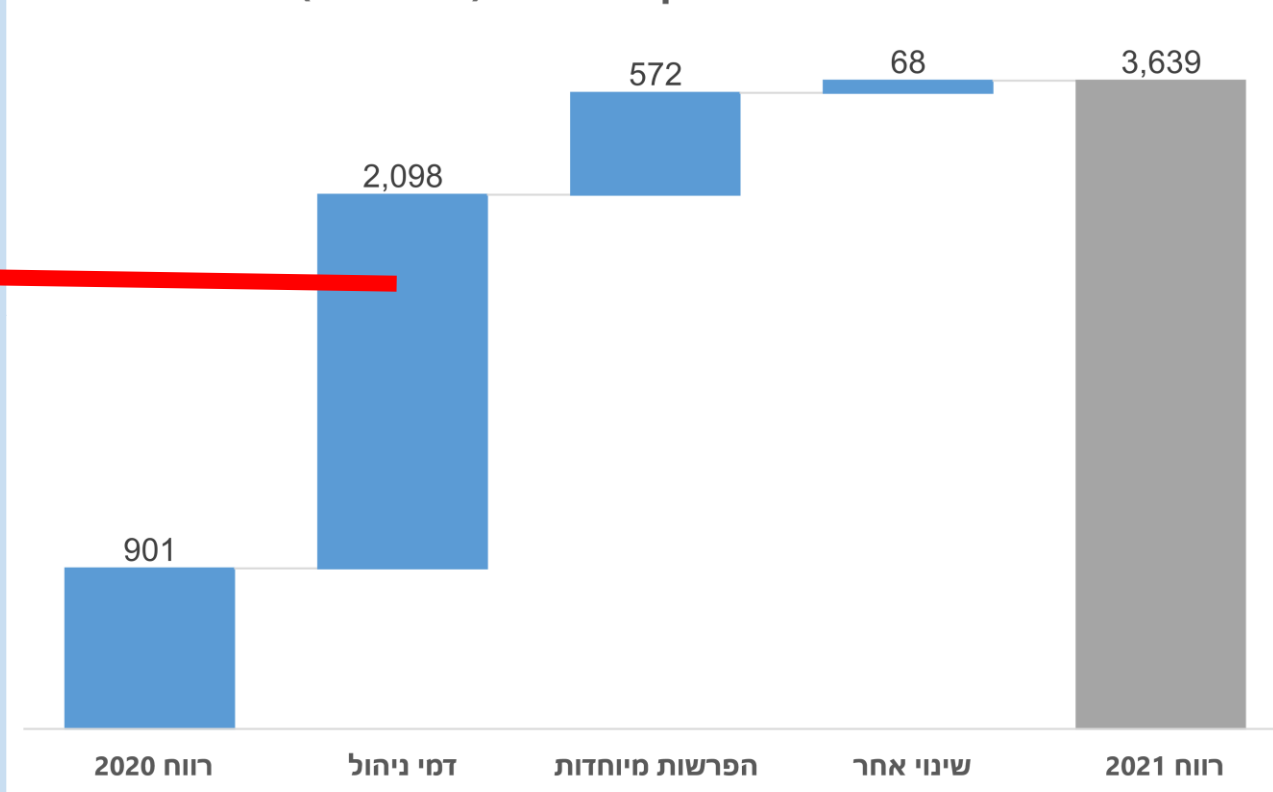

מגזר ביטוח חיים

דמי ניהול משתנים במיליוני ש"ח

שינוי תוצאות משתתף עד 2003 (במיליוני ₪)

- שיפור דרמטי ברווחי המשתתף הישן. מוסבר בעיקר בדמי ניהול משתנים של מעל 3 מיליארד ₪ (מעל 25% מרווחי הענף, אחרי מס)
- לתום Q1/22 – "בור" דמ"נ של כ-622 מ' ₪
- הפרשות מיוחדות – בעיקר עדכוני שיעורי מימוש גמלה, ריבית, הוצאות (בעיקר חיובי)

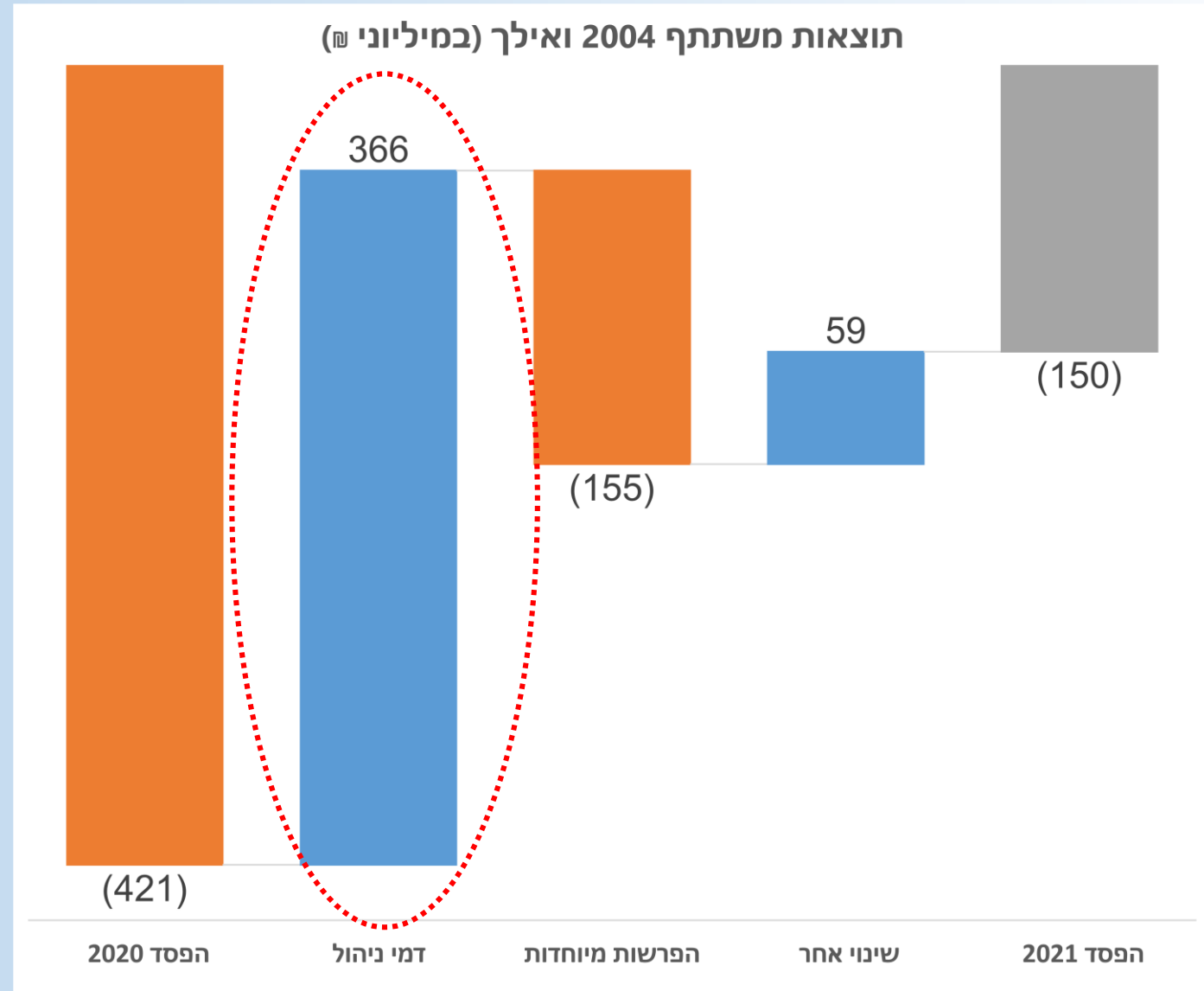

מגזר ביטוח חיים

- מוצרי המשתתף החדש ממשיכים להביא להפסדים מצרפיים, אך נראה כי חל שיפור ניכר

- שיפור משמעותי בדמי הניהול לכ-1.93 מיליארד ש"ח נובע מעליית הצבירה.** התיק גדל פי 2 מאז סוף 2016, לכ-164 מיליארד

- הפרשות מיוחדות מיוחסות בעיקר להשפעות ריבית

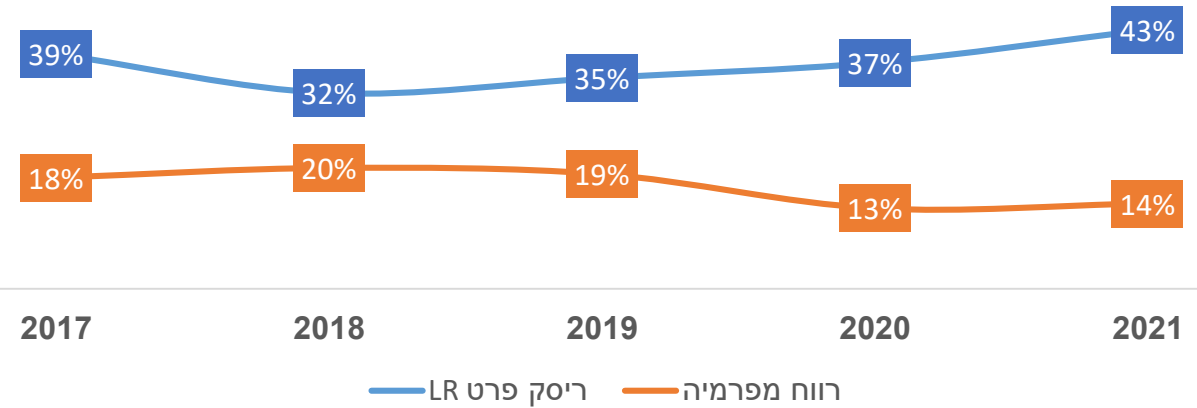

מגזר ביטוח חיים

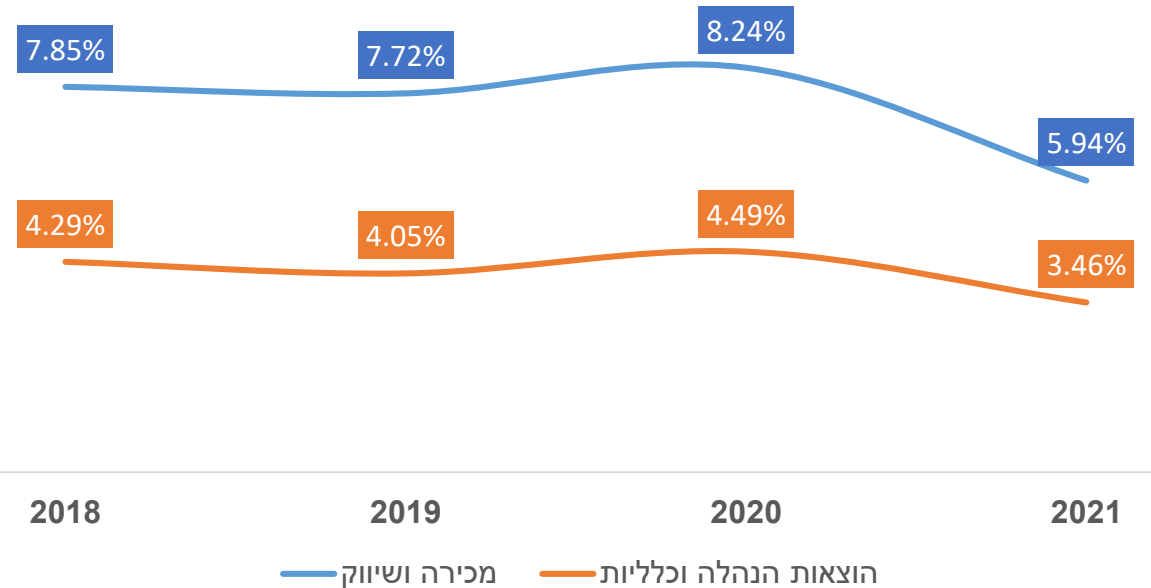
- הרעה בענף ריסק מוות פרט, עלייה ב-LR לצד שחיקה ברווחיות
- הרווח בענף עלה בעיקר בגלל השפעת רווחי השקעות

שיעור נזקים ריסק מוות ורווח מפרמיה

- הסיבה לירידה בהוצאות מפרמיה – בעיקר העלייה בהפקדות חד פעמיות

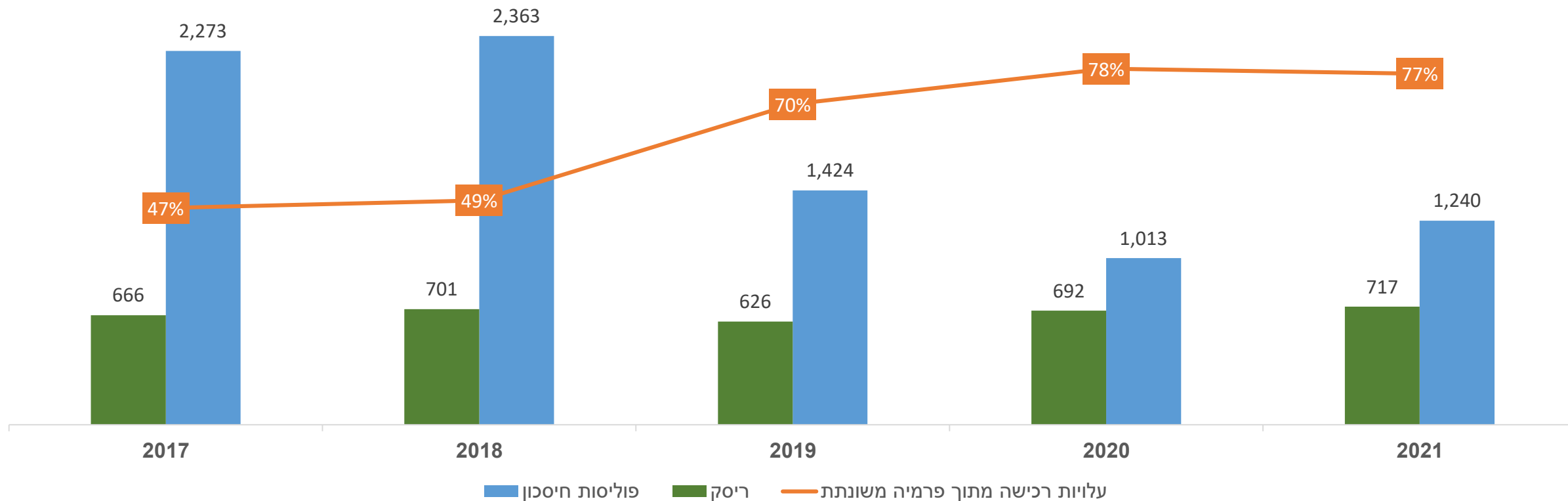
שיעור הוצאות מפרמיה – כלל מגזר חיים

מגזר ביטוח חיים

פרמיה משוננת, ושיעור עלויות רכישה (במיליוני ש"ח) (פוליסות חיסכון – לרבות חוזי השקעה)

- היקף שיווק הריסק/א.כ.ע נותר יציב על פני זמן (~700 מ' ש פרמיה משוננת)
- אחרי ירידה, התייצבות בשיווק פוליסות החיסכון/ מנהלים (למעט חד פעמי)
- התייצבות בעלות הרכישה מתוך פרמיה משוננת – כ-77%

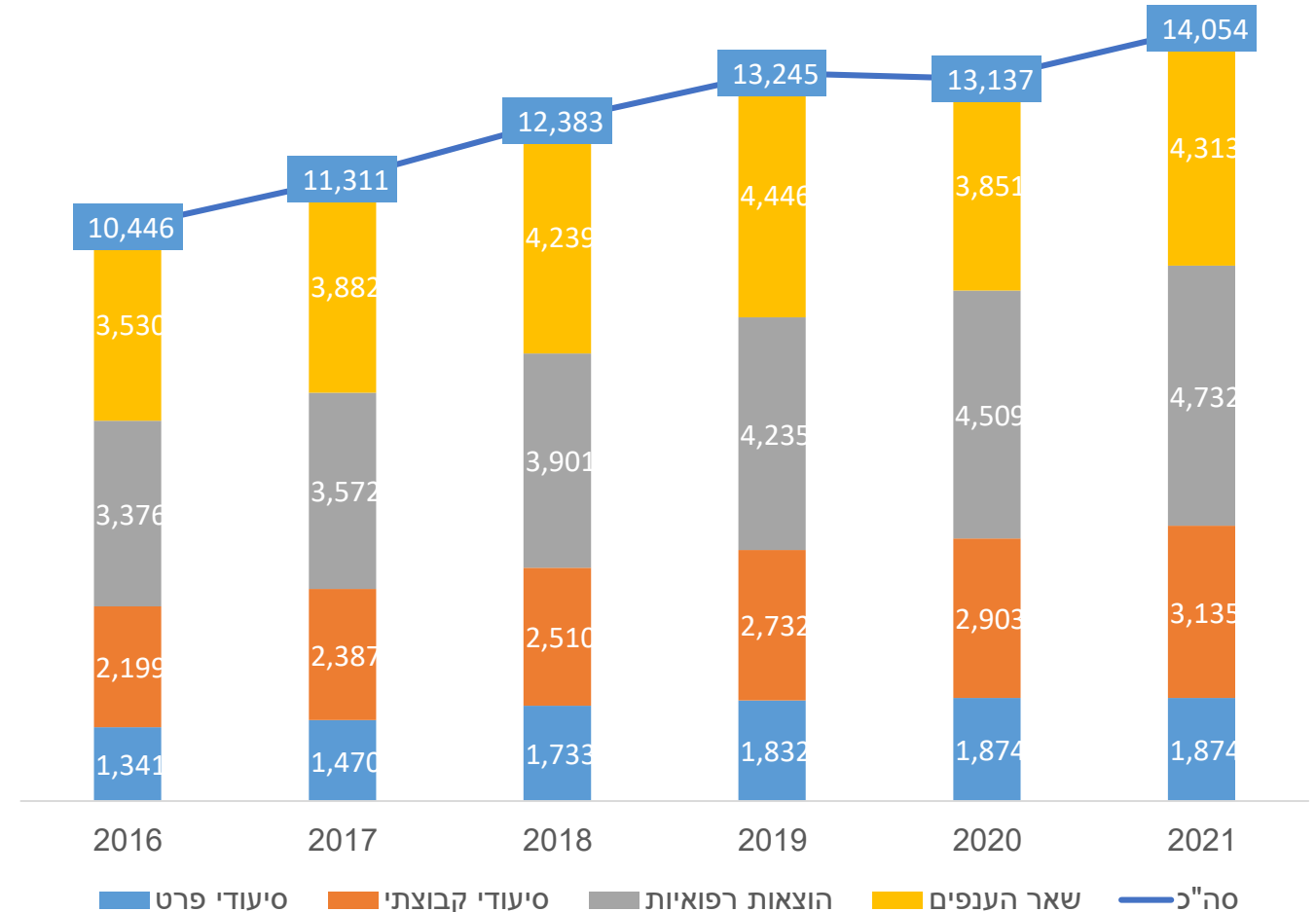

מגזר ביטוח בריאות

- אחרי הירידה ב-2020, חזרה למגמת צמיחה כללית
- ביטוח נסיעות לחו"ל, אשר היה אחראי להיזדרזות בפרמיה ב-2020, התאושש ב-2021 אך עדיין לרמה של כמחצית מ-2019 (מעל 400 מ' ₪ פער)
- עצירת הצמיחה בפרמיות סיעודי פרט, הפסקת שיווק
- תאונות אישיות ז"א – עלייה קלה בפרמיות לכ-1.7 מיליארד ₪

הרכב פרמיות (במיליוני ש"ח)

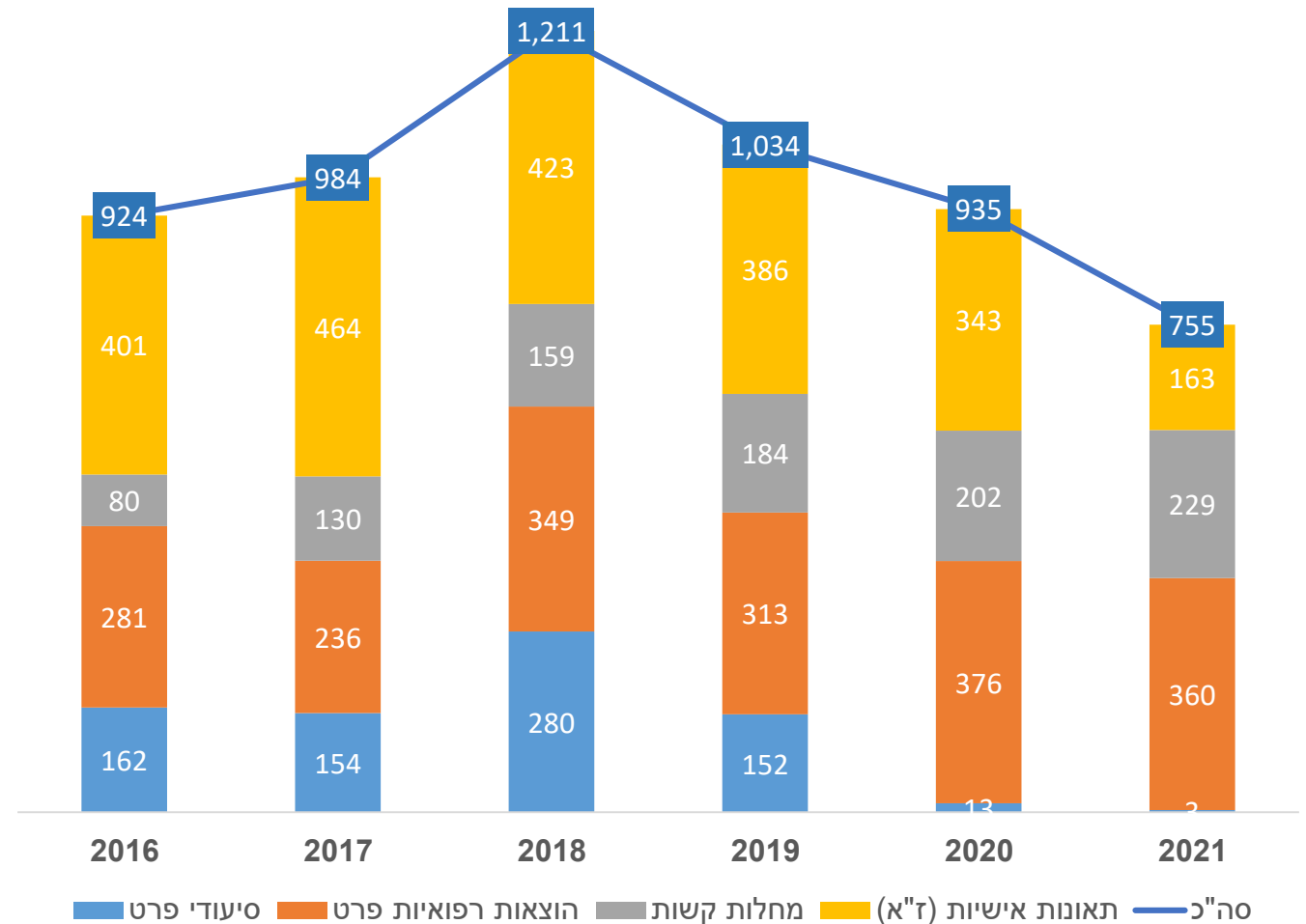

מגזר ביטוח בריאות

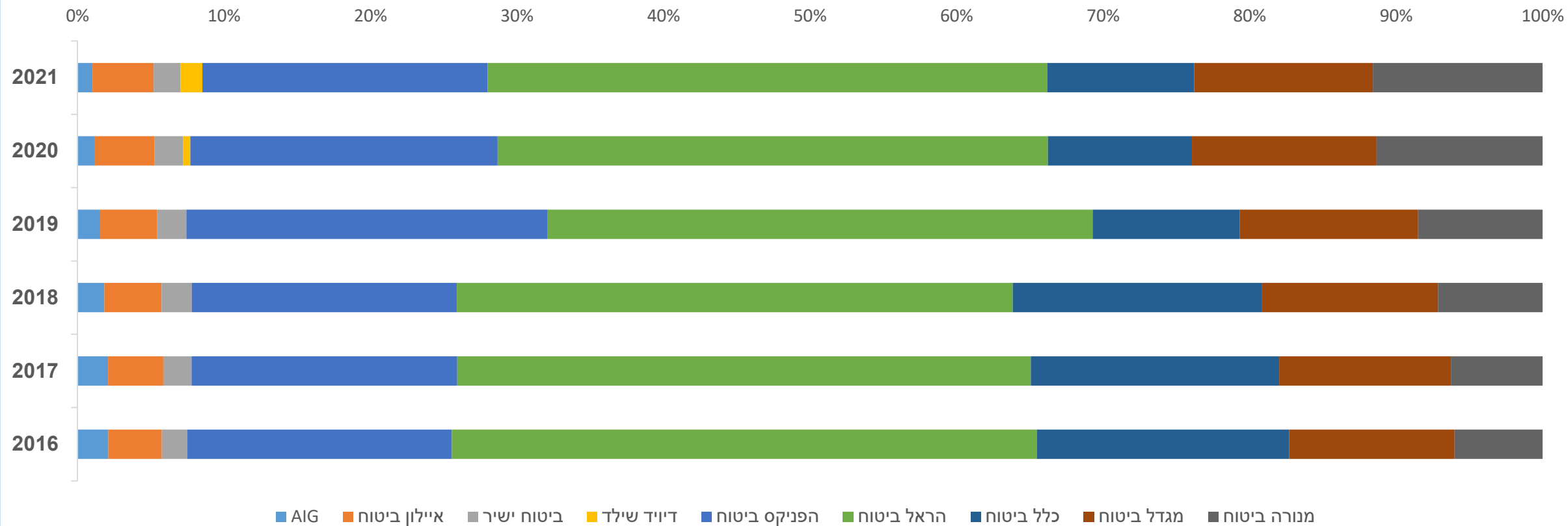
- ביטוח סיעודי פרט - גריעת צמיחה ב-150-300 מ' ש בשנה. עצירה בפרמיות
- מוצר תאונות אישיות - אחרי הרפורמה, עדיין לא חזר לרמת השיווקים בעבר
- יציבות בשיווק הוצ' רפואיות פרט
- צמיחה הדרגתית בשיווק ביטוח מחלות קשות

פרמיה משוננת עסק חדש, בענפים נבחרים (במיליוני ש"ח)

נתח שוק פרמיות ברוטו בביטוח בריאות

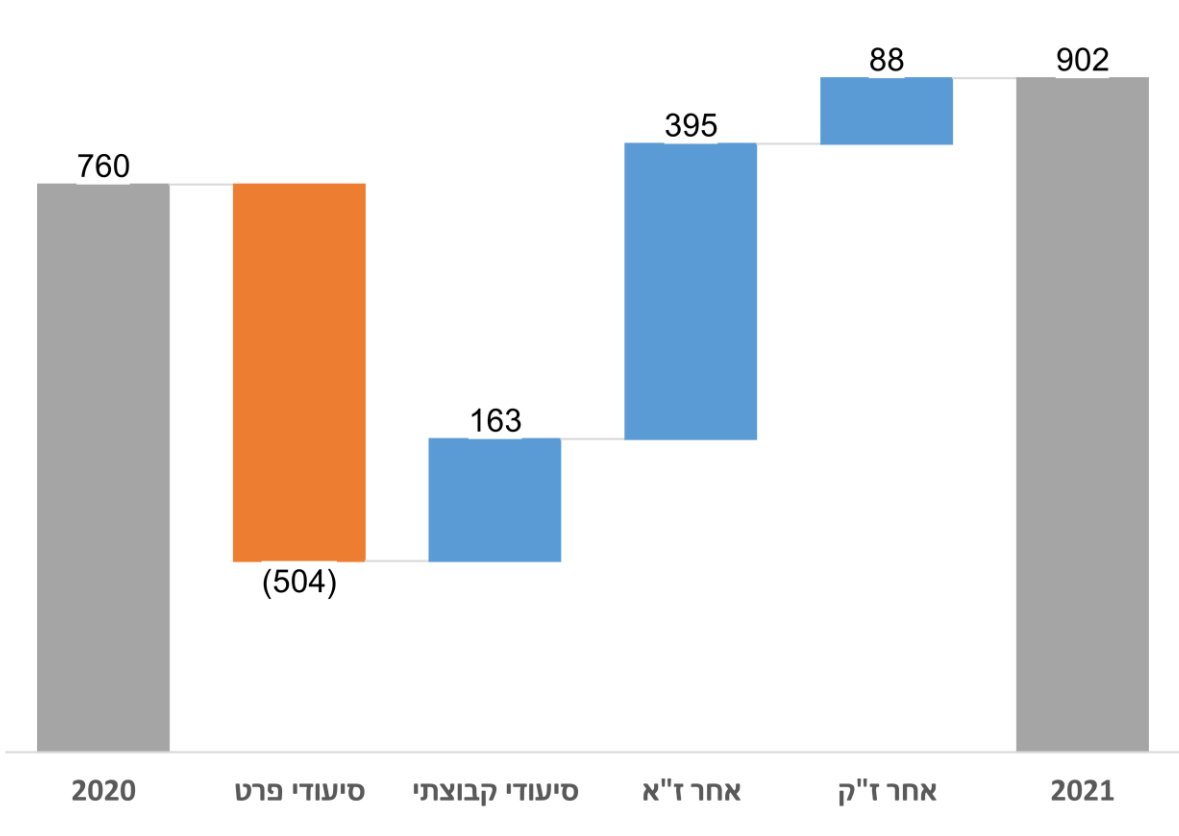

- לא התרחשו שינויים משמעותיים בנתחי השוק
- עלייה נוספת בנתח השוק של דיויד שילד, לכ-1.5%

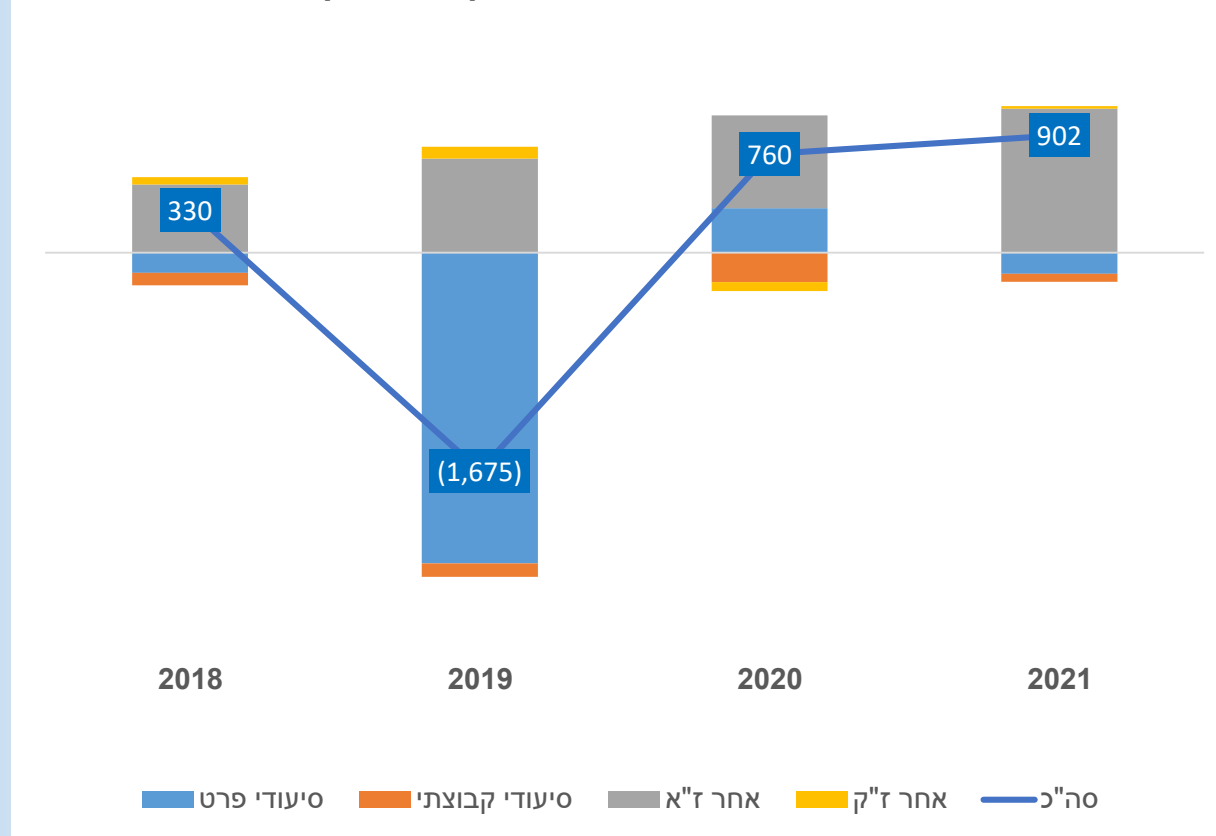

מגזר ביטוח בריאות

תנועה ברווח, לפי ענף (מיליוני ₪)

תוצאות לפי סוגי פוליסות (מיליוני ₪)

- ענפי "אחר ז"א" (הוצאות רפואיות, מחלות קשות, תאונות) אחראים לרוב הרווח, באופן עקבי
- ההידרדרות בענף סיעודי פרט מוסברת בעיקר בהפרשות מיוחדות (הנחות אקטואריות)
- סיעוד קבוצתי – הפסדי בכל אחת מהשנים האחרונות

מגזר ביטוח בריאות

השפעות מיוחדות:

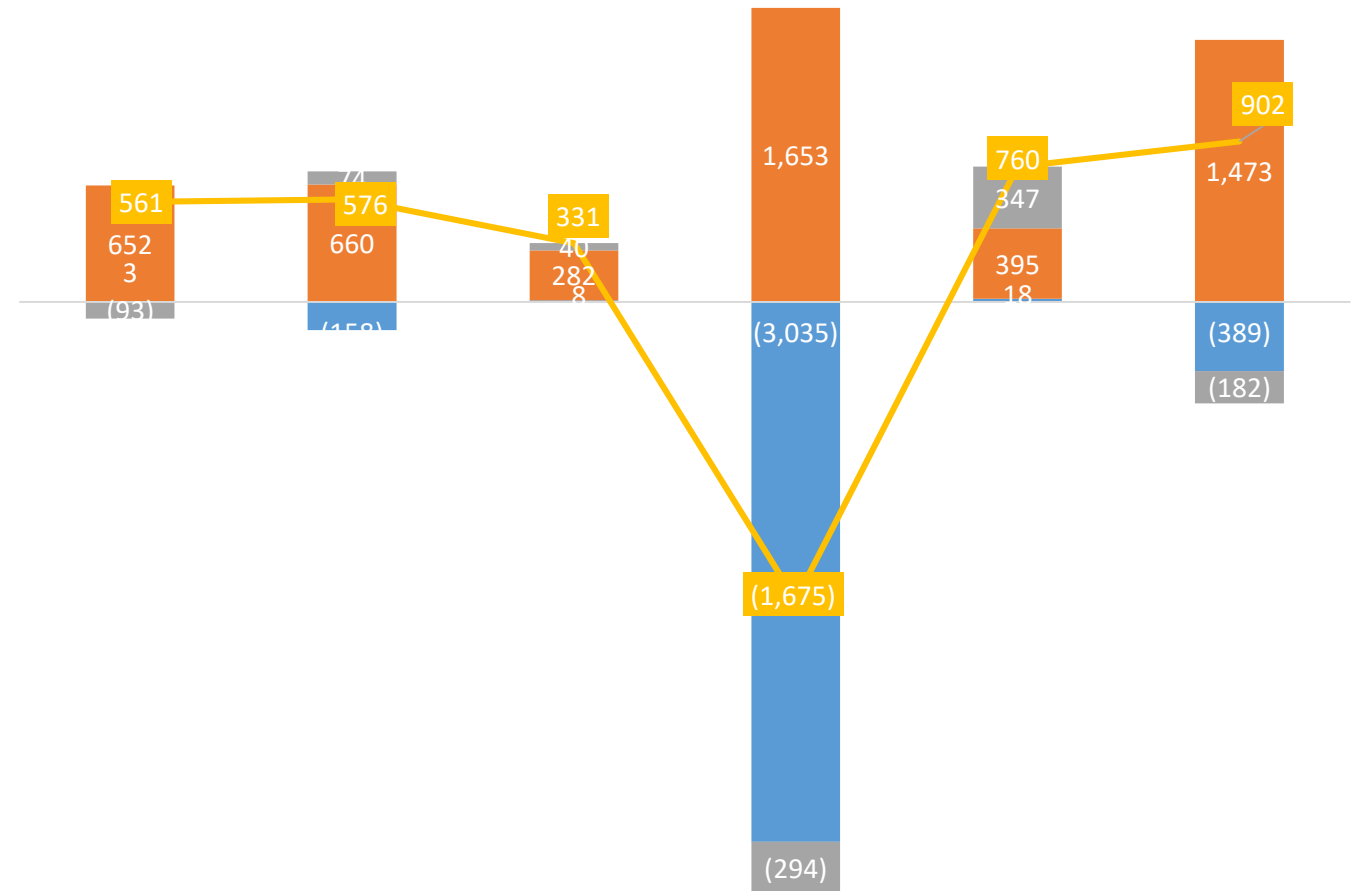
- חוזר אי-נזילות, השפעה מקזזת של כ- 1.9 מיליארד ש"ח כנגד הריבית עלייה ב-UGL (כ-217 מ' ₪)
- בנטו - השפעת ריבית עדיין שלילית, כ- 140 מ' ₪

מחקרים אקטוארים -

- בנטו, בעיקר שלילי, כ-250 מ' ₪.
- קיטון בביטולים, עלייה במשך תביעות סיעוד
- אינפלציה רפואית

ניתוח רווחיות (מיליוני ₪)

■ הפרשות מיוחדות
 ■ תרומת השקעות
 ■ רווח חיתומי
 — סה"כ רווח

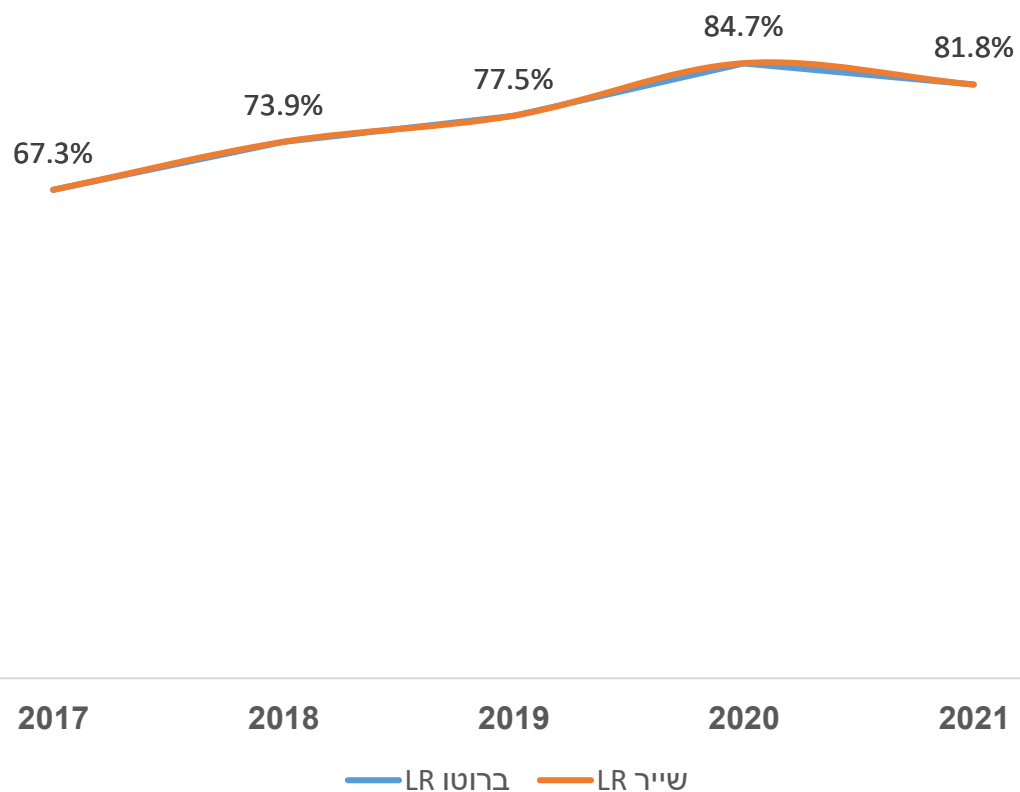
2016   2017   2018   2019   2020   2021

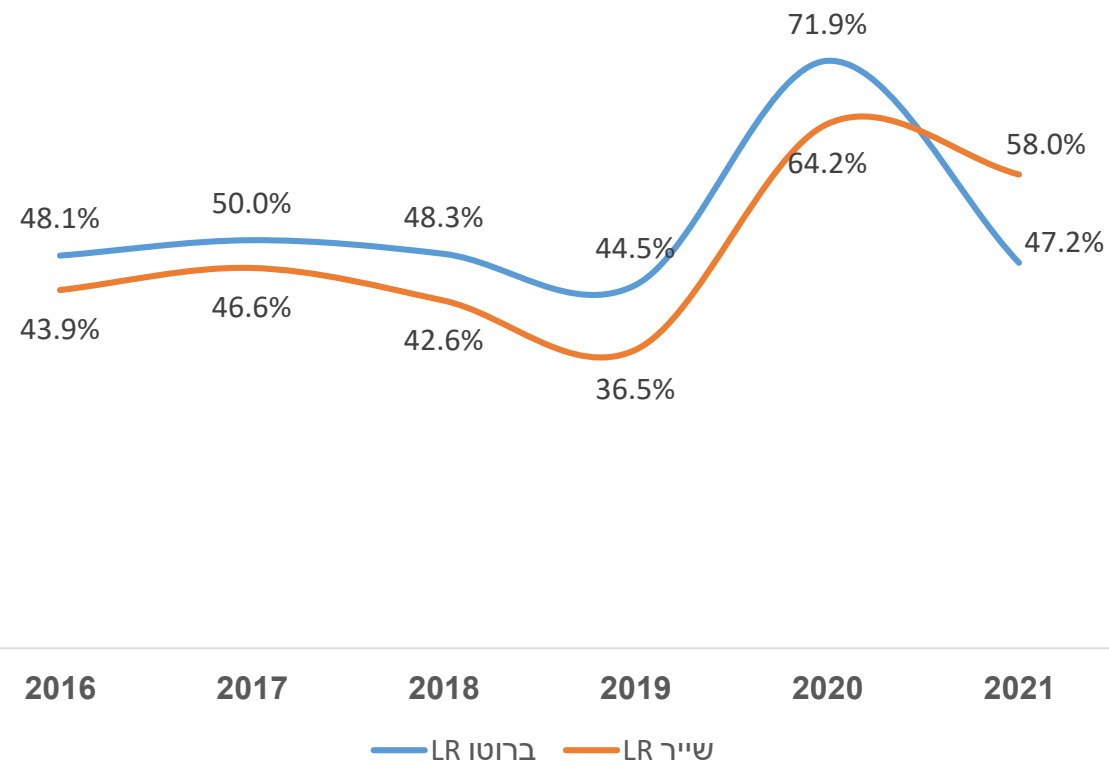
מגזר ביטוח בריאות

שיעור נזק בענפים נבחרים

שיעור נזקים ביטוח עובדים זרים

שיעור נזקים ביטוח נסיעות לחו"ל

- שיפור בביטוח נסיעות לחו"ל, עדיין לא חזר לרווחיות המקורית

תודה רבה!

סייג: מצגת זו אינה מהווה פרסום רשמי או מחייב של רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ואין בנאמר בה או במסגרתה או בנתונים שבמסגרתה כדי לחייב את הרשות בשום אופן. אין במצגת משום ייעוץ מקצועי משפטי או חשבונאי, והנאמר בה משקף את עמדתו של הדובר בלבד.

מקרא

מדגם החברות שבבסיס הנתונים:

נתוני ביטוח: כל החברות למעט חברות ממשלתיות, קרנית.

מס' שקופית	שם גרף	מקור הנתונים
5	הרכב תיק משתתף; הרכב תיק נוסטרו	טופס 106 רבעוני, לא כולל נגזרים בפוזיציות התחייבות
6	פרמיות ודמי גמולים + שיעור פרמיה מהתל"ג	ביטוח חיים: טופס 14א (פרמיות); טופס 14ג (תקבולים בגין חוזי השקעה) ביטוח בריאות: טופס 15א ביטוח כללי: טופס 2 מקוצר גמל ופנסיה: דוח כספי של חברה מנהלת ביאור "נתונים אודות קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהול החברה"
7	נכסים מנוהלים	ביטוח (נוסטרו ומשתתף): דוח כספי של חברות ביטוח – הדוח על המצב הכספי גמל ופנסיה של חברות הביטוח: דוח חודשי של מסלולי הפנסיה והגמל. גמל כלל השוק: נטים, דוח חודשי פנסיה כלל השוק: דיווח חודשי של פנסיה
8	רווח כולל ותשואה להון; התפתחות ההון העצמי	רווח כולל: דוח כספי של חברות ביטוח – דוח על הרווח הכולל הון עצמי: דוח כספי של חברות ביטוח – הדוח על המצב הכספי תשואה להון: רווח כולל לחלק לממוצע הון חשבוני. לא בוצעה התאמה לדיבידנד.
9	מכפיל הון	הון עצמי: דוחות כספיים של חברות ביטוח/אחזקה נסחרות שווי שוק: נתוני הבורסה לניירות ערך בת"א. השפעת הון הובאה בחשבון ממועד אחרון לפרסום דוחות כספיים (כלומר, לפי הנתון הידוע לכל מועד, בקירוב).
10,11	השקעות במיכון; מספר עובדים בחברות הביטוח; שיעור הנהלה וכלליות מהפרמיה (לרבות תקבולים מחוזי השקעה)	השקעה הונית: דוח כספי ביאור "רכוש קבוע" תוספות בגין מחשוב; ביאור "נכסים בלתי מוחשיים" תוספות בגין תוכנה. הוצאות מיכון: דוח כספי ביאור "הוצאות הנהלה וכלליות" הוצאות בגין מיכון השיעור מחושב מפרמיות ברוטו כולל תקבולים מחוזי השקעה מספר עובדים: דוח תיאור עסקי התאגיד, חברות הביטוח בלבד הנהלה וכלליות: דוח כספי של חברות ביטוח – דוח רווח והפסד; בניכוי הוצאות הנהלה וכלליות בגין גמל ופנסיה מביאור "מגזרי פעילות"

מקרא

מס' שקופית	שם גרף	מקור הנתונים
12	נתח שוק ביטוח כללי; פרמיות ברוטו ביטוח כללי	דוח כספי של חברת ביטוח - ביאור "מגזרי פעילות"
13	הרכב רווח לפי ענפים בביטוח כללי	דוח כספי של חברת ביטוח - ביאור "מגזרי פעילות"
14	הרכב רווח לפי מקורות בביטוח כללי	הפרשות מיוחדות: טופס א תרומת השקעות ורווח חיתומי: ביאור "מגזרי פעילות"
15	רווח ביטוח משנה רכב חובה; רווח בענף רכב חובה	טופס 2 מקוצר רווח מביטוח משנה חושב לפי תשלומים ושינוי בהתחייבויות משנה בתוספת הכנסות מעמלות בניכוי פרמיות שהורווחו משנה שיעור ביטוח משנה חושב לפי פרמיות למבטחי משנה לחלק לפרמיות ברוטו
16	LR צפוי מפרמיה ברוטו רכב חובה	טופס 3 רכב חובה
17	שיעור נזקים רכב רכוש ברוטו; שיעור נזקים רכב רכוש שייר; רווח ברכב רכוש	טופס 2 מקוצר LR חושב לפי תשלומים ושינוי בהתחייבויות (ברוטו/שייר) לחלק לפרמיות שהורווחו (ברוטו/שייר) CR חושב לפי תשלומים ושינוי בהתחייבויות (ברוטו/שייר) בתוספת עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישת אחרות ובתוספת הוצאות הנהלה וכלליות (בשייר - ובניכוי הכנסות מעמלות) לחלק לפרמיות שהורווחו (ברוטו/שייר)
18	רווח בביטוח חיים לפי מוצרים; פירוט השינוי	דוח כספי - ביאור "נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח" - "פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות"
19	שינוי בתוצאות פוליסות עד 1990	הפרשות מיוחדות - טופס א מרווח פיננסי - ביאור "נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח" - "פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות". ללא מבטיח מ-2004.
20	שינוי בתוצאות משתתף עד 2003; דמי ניהול משתנים	הפרשות מיוחדות - טופס א דמי ניהול משתנים ודמי ניהול - טופס 14 א

מס' שקופית	שם גרף	מקור הנתונים
21	תוצאות משנת 2004 ואילך	הפרשות מיוחדות – טופס א דמי ניהול - ביאור "נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח" – "פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות"
22	שיעור נזקים ריסק מוות ורווח מפרמיה;	ריסק מוות פרט – טופס 14א LR חושב לפי תשלומים ושינוי בהתחייבויות ברוטו לחלק לפרמיות ברוטו שיעור רווח מפרמיה חושב לפי רווח כולל לפני מס לחלק לפרמיות ברוטו
	שיעור הוצאות מפרמיה – ביטוח חיים	טופס 14א ההוצאות חולקו בפרמיות ברוטו כולל תקבולים בגין חוזי השקעה
23	פרמיה משוננת ושיעור עלויות רכישה – ביטוח חיים	פרמיה משוננת – טופס 14א (פוליסות הכוללות רכיב חיסכון ופוליסות שאינן כוללות רכיב חיסכון); טופס 14ג (תקבולים משוננים מחוזי השקעה) עלויות רכישה – ביאור "הוצאות רכישה נדחות" – תוספות בגין ביטוח חיים
24	הרכב פרמיות – ביטוח בריאות	טופס 15ב – פרמיות ברוטו
25	פרמיה משוננת עסק חדש בענפים נבחרים – ביטוח בריאות	טופס 15ב – פרמיה משוננת עסק חדש
26	נתח שוק פרמיות ברוטו בביטוח בריאות	טופס 15ב – פרמיות ברוטו
28, 27	תוצאות לפי סוגי פוליסות;	דוח כספי - ביאור "פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות" – "פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות" הפרשות מיוחדות – טופס א תרומת השקעות ורווח חיתומי – ביאור "מגזרי פעילות" אחר ז"א – לרכבות הוצ' רפואיות פרט, מחלות קשות פרט, תאונות אישיות ז"א; אחר ז"ק – לרכבות שיניים; בריאות קבוצת; נסיעות לחו"ל; עובדים זרים; תאונות אישיות ז"ק;
29	שיעור נזקים בענפי בריאות	טופס 15ב LR חושב לפי תשלומים ושינוי בהתחייבויות (ברוטו/שייר) לחלק לפרמיות שהורווחו (ברוטו/שייר)